

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη
Φορολογική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική
Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ελληνικά λογιστικά πρότυπα σύγκριση με τον νόμο 4548/18

της

ΠΡΕΒΕΖΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗΣ

Του Δημητρίου

Επιβλέπων Καθηγητής: Καραγιώργος Θεοφάνης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
ειδίκευσης στη Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων.

Ιούνιος 2022

Θέμα:

«ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ 4548/18»

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	2
Περίληψη.....	3
Abstract	4
Εισαγωγή	5
Κεφάλαιο I: Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	7
Κεφάλαιο II: Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα Ν.4308/2014.....	10
2.1 Ιστορική αναδρομή της λογιστικής τυποποίησης.....	11
2.2 Εισαγωγικές έννοιες των ΕΛΠ.....	13
2.3 Λόγοι υιοθέτησης των νέων διατάξεων των ΕΛΠ.....	16
2.4 Περιεχόμενο και σημαντικά σημεία των ΕΛΠ.....	17
2.5 Χρήση των ΕΛΠ στις Ανώνυμες Εταιρίες.....	21
Κεφάλαιο III: Αναμόρφωση δικαίου Ανωνύμων εταιριών Ν.4548/2018	24
3.1 Γενικά στοιχεία περί ανωνύμων εταιριών: Ιστορική αναδρομή.....	24
3.2 Νομοθετικό πλαίσιο του Ν.4548/2018	26
3.3 Αναγκαιότητα και λόγοι εφαρμογής του Ν.4548/2018	29
3.4 Σημεία αναφοράς και βασικές αλλαγές που έφερε ο Ν.4548/2018.....	33
Κεφάλαιο IV: Σύγκριση των Νόμων 4308/2014 και 4548/2018	42
Συμπεράσματα και προτάσεις.....	53
Επίλογος	57
Βιβλιογραφία	58

Περιεχόμενα πινάκων

Πίνακας 2.4.1. Ανάλυση κεφαλαίων Ν.4308/2014 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα...18

Ευχαριστίες

Στο παρόν σημείο, θα ήθελα να εκφράσω τις προσωπικές μου ευχαριστίες για όλους εκείνους που στάθηκαν στον πλευρό μου σε όλη την ακαδημαϊκή μου πορεία μέχρι και σήμερα. Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής και ευγνώμων για τους γονείς μου που μου παρείχαν όλα τα εχέγγυα προκειμένου να πραγματοποιήσω τα όνειρα μου και να ολοκληρώσω τις σπουδές μου. Ευχαριστώ τους φίλους μου για όλες τις ιδέες και την παρότρυνση που μου έδωσαν σε στιγμές που το είχα ανάγκη και τέλος, ευχαριστώ θερμά τον καθηγητή μου κύριο Καραγιώργο Θεοφάνη, ο οποίος ήταν παρών και άμεσα διαθέσιμος, όποτε τον χρειαζόμουν. Με την γνώση και την καθοδήγηση του ολοκληρώθηκε η παρούσα προσπάθεια.

Περίληψη

Η συγκεκριμένη εργασία είναι μια θεωρητική διερεύνηση στις βασικές διατάξεις που διέπουν τη σύγχρονη επιχείρηση που δραστηριοποιείται με τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρίας στις μέρες μας. Πρόκειται για μια σε βάθος ανάλυση, σύγκριση και κριτική επισκόπηση όλων των άρθρων που χαρακτηρίζουν και ρυθμίζουν τη σύσταση και λειτουργία της τόσο από τη νομική σκοπιά του Ν. 4548/2018 περί ανωνύμων εταιριών όσο και από τη λογιστική παρακολούθηση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων του Ν. 4308/2014 ώστε να εντοπιστούν τα σημεία που παρεκκλίνουν και που συγκλίνουν ως τις πιο πρόσφατες νομοθεσίες στο θέμα αυτό.

Abstract

This paper is an attempt to approach the legislation related to societe anonyme, which is the most common category of business in Greek Economy nowadays. The survey will describe in detail the law concerning the establishment and the daily function of societe anonyme including both the latest legislation of law No 4548/2018 and the accounting bookkeeping of law No 4308/2014 in order to contrast and to compare them. The aim of this paper is to reveal all the similarities and the differences of these two laws which affect and define the societe anonyme legality.

Εισαγωγή

Στις μέρες μας, η διοίκηση μιας επιχείρησης απαιτεί τη σε βάθος γνώση όλου του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη νομική μορφή της εκτός από το επιχειρηματικό ένστικτο που αποτελεί τη βάση της επιτυχίας της. Όλοι οι συμμετέχοντες στο Διοικητικό Συμβούλιο οφείλουν να γνωρίζουν τη νομιμότητα πίσω από κάθε απόφαση και πράξη, προκειμένου οι ενέργειες της εταιρίας να είναι νόμιμες και έγκυρες, χωρίς διαστρεβλώσεις με τους δημοσίους φορείς.

Όλα τα παραπάνω συνάδουν με την πλήρη ενημέρωση των διοικούντων όσον αφορά τα νομικά θέματα που άπτονται του εταιρικού δικαίου και μάλιστα σε πλήρως κατανοητό επίπεδο. Στα νομικά θέματα εντάσσονται όλες οι αποφάσεις που περιλαμβάνονται στην ημερήσια ατζέντα μιας επιχείρησης και συνθέτουν την καθημερινή λειτουργία της, αλλά και στη λογιστική παρακολούθηση αυτής, ως βασικό προαπαιτούμενο για την ορθή και την αποτελεσματική καταγραφή τους. Συνεπώς, η διοίκηση μιας εταιρίας οφείλει να περιστοιχίζεται από επαγγελματίες που έχουν αυτή τη γνώση και κυρίως την ανανεώνουν συνεχώς με σκοπό την άρτια λειτουργία της επιχειρηματικής μονάδας.

Σε αυτά τα πλαίσια, η ανώνυμη εταιρία είναι η νομική μορφή που πρωτοστατεί στο εμπορικό δίκαιο κυρίως λόγω του οικονομικού μεγέθους και της ευκολίας προσέλκυσης επενδυτών ως τα βασικά χαρακτηριστικά της. Πρόκειται για ένα από τα παλαιότερα είδη εταιριών που συναντώνται πολύ συχνά στην ελληνική οικονομία, της οποίας η ίδρυση και η λειτουργία αποτελούν σώμα νόμου από τον προηγούμενο αιώνα και ανανεώνονται με γνώμονα τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις προκειμένου να είναι σύγχρονες και να ικανοποιούν τις ανάγκες των επενδυτών.

Σε αυτό τον άξονα, κινούνται δύο πολύ σημαντικοί νόμοι, οι οποίοι νομοθετήθηκαν από το πρόσφατο 2015 και μετά. Πρόκειται για τις διατάξεις που αφορούν όλο το λογιστικό πλαίσιο επεξεργασίας και καταγραφής των οικονομικών γεγονότων της ανώνυμης εταιρίας με τρόπο που ορίζουν πλέον τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του

Ν. 4308/2014. Πρόκειται για ένα σύγχρονο νομοθέτημα που ακολουθεί τη φιλοσοφία των διεθνών λογιστικών προτύπων εισάγοντας έννοιες που συναντώνται στη καθημερινή λειτουργία της ανώνυμης εταιρίας και περιγράφουν τη δραστηριότητα της, παρέχοντας τη λογιστική πληροφόρηση που έχει ανάγκη ο σύγχρονος επιχειρηματίας.

Εκτός από τα ανωτέρω, ο Ν. 4548/2018 αποτελεί επίσης νομικό σταθμό στον τρόπο που δραστηριοποιείται η ανώνυμη εταιρία καθώς εκσυγχρονίζει και εμπλουτίζει πολλές από τις διατάξεις που την αφορούν, γεγονός που δεν είχε λάβει χώρα πάρα πολλά χρόνια. Ο νέος αυτός νόμος δημιουργεί ένα ευέλικτο και αναβαθμισμένο τρόπο διοίκησης που ταιριάζει με την ταχύτητα, την ανωνυμία και την πολυπλοκότητα των εμπορικών συναλλαγών της εποχής μας, με σκοπό όμως να παραμένουν νόμιμες και έγκυρες στο περιεχόμενο τους.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται η παρούσα εργασία, που στοχεύει στο να συγκρίνει αυτά τα δύο νομικά πλαίσια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια πλήρης ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας και το γενικό νομικό περιεχόμενο που έχει. Ακολουθεί το δεύτερο κεφάλαιο με την ανάπτυξη και την ανάλυση εκείνων των άρθρων των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων που την αφορούν και αποτελούν τις πιο σύγχρονες διατάξεις στη λογιστική επεξεργασία των δεδομένων της, για να έρθει το τρίτο κεφάλαιο με το Ν. 4548/2018 που ουσιαστικά και σε βάθος αναμορφώνει το δίκαιο αυτής.

Στο τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια σύγκριση αυτών των νομικών πλαισίων με στόχο να εντοπιστούν τα σημεία που ταιριάζουν και που διαφέρουν κυρίως ως προς τη λειτουργικότητα της ανώνυμης εταιρίας. Στόχος είναι να διερευνηθεί κατά πόσο οι νέες διατάξεις εξυπηρετούν πιο εύκολα και πιο αποτελεσματικά το σκοπό της εν λόγω νομικής μορφής ή χρειάζονται εκ νέου αξιολόγηση.

Ιούνιος 2022

Κεφάλαιο I: Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Είναι γεγονός ότι, η σημερινή εποχή που χαρακτηρίζεται από παγκοσμιοποίηση και υψηλές απαιτήσεις λογιστικής πληροφόρησης οδήγησε στην εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (International Financial Accounting Standards (IFRS) ως βάση προσφοράς δεδομένων που είναι απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων από τη Διοίκηση μιας οικονομικής μονάδας. Η ανάγκη αυτή θεσμοθετήθηκε με την κοινοτική οδηγία 1606/2002 σύμφωνα με την οποία το εν λόγω λογιστικό καθεστώς εφαρμόστηκε σε όλες τις εισηγμένες επιχειρήσεις των Χρηματιστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1/1/2005, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα (Georgakoroulou et al, 2010).

Ιστορικά, στη χώρα μας εφαρμοζόταν από το 1980 ένα εγχώριο λογιστικό σύστημα που βασιζόταν στο γάλλο-γερμανικό αντίστοιχο μοντέλο και έδινε έμφαση κυρίως στην προστασία των τρίτων πιστωτών και δανειστών, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα φορολογική διαφάνεια κυρίως για τις ανάγκες του ελεγκτικού μηχανισμού από πλευράς Ελληνικού Δημοσίου. Επρόκειτο δηλαδή για μια λογιστική πληροφόρηση που ικανοποιούσε ανάγκες περισσότερο ελέγχου παρά λήψης αποφάσεων, γεγονός που τη σημερινή εποχή σίγουρα δεν επαρκεί (Bellas et al, 2007).

Η σταδιακή εξέλιξη των επιχειρήσεων, οι αυξανόμενες συναλλαγές πάσης φύσεως με το εξωτερικό και η ισχυροποίηση του ρόλου των ιδιοκτητών – μετόχων οδήγησαν σταδιακά στην καθολική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που προσιδιάζαν περισσότερο το αμερικανικό λογιστικό σύστημα, που έθετε ως κύριο μέλημα του την προστασία των μετόχων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των αξιών των περιουσιακών στοιχείων που αφορούσαν κυρίως τους μετόχους όπως, η αξία των άυλων παγίων που διαθέτει μια επιχείρηση υπό το πρίσμα της εύλογης αξίας, ως μια νέα μορφή αξιολόγησης και αποτίμησης που ανταποκρίνεται στις οικονομικές επιταγές του σήμερα (Bellas et al, 2007).

Προφανώς, όλα τα ανωτέρω εμφανίζουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και του ελληνικού λογιστικού συστήματος (Greek Accounting Standards (GAS) τόσο σε επίπεδο υπολογισμού των αξιών των διαφόρων λογαριασμών όσο και δημοσίευσης αυτών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και μάλιστα με

τέτοιο τρόπο, ώστε οι βιομηχανικές επιχειρήσεις να εμφανίζουν σχετικά διαφορετικά αποτελέσματα σε μεμονωμένους χρηματοοικονομικούς δείκτες τους ανά λογιστικό πλαίσιο, όπως απέδειξαν έρευνες (Georgakopoulou et al, 2010). Διαφορές όμως εμφανίζονται και σε διάφορα σημεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς το παλαιό ελληνικό λογιστικό σύστημα βασιζόταν σε αρχές που εξυπηρετούσαν τον έλεγχο του Ελληνικού Δημοσίου και όχι τους επενδυτές ή μετόχους, όπως πρεσβεύει το αντίστοιχο των διεθνών προτύπων (Dritsas, Petrakos 2014).

Το τελευταίο γίνεται κατανοητό εάν ληφθεί υπόψη ότι, με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δίνεται μεγαλύτερη σημασία στην αξία των περιουσιακών στοιχείων του Ισολογισμού ως προς τη μέθοδο αποτίμησης και απεικόνισης τους από ότι παραδοσιακά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα υπολόγιζαν, παρόλο που στον προσδιορισμό του καθαρού αποτελέσματος προ φόρων δεν παρουσίαζαν διαφορές, καθώς και τα δυο συστήματα βασιζόνταν στην αρχή του δεδουλευμένου (Bellas et al, 2007). Συνέχεια αυτού, αποτελεί και η βασική διαφορά στη λογιστική φιλοσοφία των δυο συστημάτων με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα να ακολουθούν την μέθοδο της εύλογης αξίας και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα να εφαρμόζουν την τεχνική του ιστορικού κόστους, γεγονός που εμφάνισε σημαντικές διαφορές στη λογιστική αξία των κονδυλίων του Ισολογισμού (Athianos et al, 2006).

Άλλωστε, άλλες έρευνες τόνισαν ότι η δυσκολία και απροθυμία εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που έφεραν όλες αυτές τις ουσιώδεις μεταβολές και αναβάθμισαν την ποιότητα λογιστικής πληροφόρησης, οφειλόταν κυρίως στο γεγονός ότι η ελληνική οικονομία έχει ανεπαρκή δομική οργάνωση, πολύπλοκες διαδικασίες, αρκετή γραφειοκρατία, χαμηλή νομική προστασία των επενδυτών, οριοθετημένη τραπεζική πρωτοβουλία και οικογενειοκρατούμενη παράδοση στο επιχειρείν. Αυτοί ήταν και οι λόγοι που τελικά υπήρχε ελάχιστη βελτίωση της λογιστικής πληροφόρησης ως προς τον επανυπολογισμό των αξιών και τον συντηρητισμό του παλαιού λογιστικού συστήματος μετά την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Karabinis, Hevas, 2009).

Περαιτέρω, αξίζει να σημειωθεί ότι, άλλες έρευνες διαπίστωσαν πως το μέγεθος των επιχειρήσεων και η συνολική αξία του παγίου ενεργητικού που διαθέτουν αποτελούν δυο βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα της παρεχόμενης πληροφόρησης, σημείο που έχει ευρεία εφαρμογή το νέο λογιστικό καθεστώς, ενώ

παράλληλα επισημαίνει τη σημασία του κατάλληλου νομικού προσώπου που θα πρέπει να επιλέγεται κατά την ίδρυση (Papadatos, Bellas, 2011).

Σε κάθε περίπτωση, η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και η σταδιακή ενσωμάτωση τους στο ελληνικό λογιστικό σύστημα προσφέρει ένα πολύ σημαντικό πλεονέκτημα στις ελληνικές εταιρίες που σχετίζεται με την εξωστρέφεια και τη δυνατότητα να αυξήσουν τις πωλήσεις τους στο εξωτερικό, καθώς παρέχουν μια λογιστική πληροφόρηση που έχει προκύψει από ένα νομοθετικό καθεστώς γνωστό και οικείο σε ξένους επενδυτές. Επομένως, απομακρύνονται από μια πληροφόρηση που αποσκοπεί στο να είναι συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, όπως παρουσιαζόταν στο παλαιό λογιστικό γεγονός και πλέον προσφέρουν λογιστικά δεδομένα που είναι κατανοητά σε όλο το επενδυτικό κοινό και μάλιστα παγκοσμίως (Athianos, Panagiotis, 2011).

Όλα αυτά τα ευεργετήματα προέκυψαν νομικά και επισήμως με τον Ν.4308/2014 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ο οποίος κατ' εντολή της κοινοτικής οδηγίας 2013/34 υιοθέτησε τις βασικές διατάξεις στο ελληνικό λογιστικό σύστημα όλων των εγχώριων επιχειρήσεων και όχι μόνο των εισηγμένων και μάλιστα με ημερομηνία εφαρμογής την 1/1/2015. Με αυτές τις διατάξεις εξασφαλίστηκε η νομική ευθυγράμμιση της λογιστικής παρακολούθησης όλων των οικονομικών οντοτήτων της Ελλάδας με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, προκειμένου, πλέον να έχουν ελάχιστες και επουσιώδεις διαφορές με τα αντίστοιχα ελληνικά (Tsalavoutas, 2017).

Επίσης, ένα ακόμα στοιχείο που εμπλουτίστηκε με την ενσωμάτωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα αντίστοιχα ελληνικά ήταν η ενδυνάμωση του εξωτερικού ελέγχου, ο οποίος πλέον υλοποιείται σε διεθνώς αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες αυξάνοντας ακόμα περισσότερο την ποιότητα της παρεχόμενης λογιστικής πληροφόρησης (Dimitropoulos et al, 2013). Με αυτό το σκεπτικό, τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα που εφαρμόζονται σήμερα στις επιχειρήσεις είναι εκσυγχρονισμένα και πλήρως εναρμονισμένα στις σύγχρονες επιταγές της επιχειρηματικότητας, γεγονός που οδηγεί τους επενδυτές σε ένα δεύτερο επίπεδο: αυτό της πιο κατάλληλης νομικής μορφής επιχειρήσεων που πρέπει να επιλέξουν με γνώμονα το αντικείμενο εργασιών.

Το τελευταίο έχει σπουδαία σημασία στην ιστορικότητα ίδρυσης και λειτουργίας της Ανώνυμης Εταιρίας, καθώς υπήρχε έντονος κρατικός έλεγχος και παρεμβατισμός από

νομική σκοπιά, με την πρώτη να ιδρύεται το 1828 και να είναι η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, της οποίας βασικός μέτοχος ήταν το Ελληνικό Δημόσιο. Εν συνεχεία, το 1835 θεσμοθετείται και εισάγεται το εμπορικό δίκαιο για πρώτη φορά στις ελληνικές συναλλαγές που προέβλεπε την ίδρυση Ανωνύμων Εταιριών ιδιωτικού δικαίου με βάση όμως βασιλικά διατάγματα, ως εποπτεύουσα αρχή της χώρας, γεγονός που δεν ευδοκίμησε και δεν αναπτύχθηκε πολύ γρήγορα λόγω της καθυστέρησης ύπαρξης της ελεύθερης αγοράς στην ελληνική οικονομία, αφού υπήρχε η βασιλική κατοχή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση ελάχιστων περιπτώσεων ίδρυσης Ανωνύμων Εταιριών για ένα αιώνα ακόμα, καθώς πέρα από τις εγχώριες οικονομικές συγκυρίες που δεν το υπερθεμάτιζαν, υπήρχε πολύ έντονος έλεγχος που μάλιστα διαρκούσε μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να προσδίδει νομική προσωπικότητα στην υπό σύσταση εταιρία (Venieris, 2020).

Όλα τα ανωτέρω άλλαξαν το 1920, αφού η Ανώνυμη Εταιρία, όπως είναι γνωστή σήμερα αναπτύχθηκε κυρίως με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 Περί Ανωνύμων Εταιριών, ενός νόμου που συγκέντρωνε όλα τα στοιχεία ίδρυσης, λειτουργίας, διοικητικής διαχείρισης, λογιστικής παρακολούθησης και διάλυσης της υπό όρους, γεγονός που έδωσε άλλη πνοή στη συγκεκριμένη νομική μορφή. Πλέον, υπήρχαν σαφείς διατάξεις που όριζαν το περιεχόμενο και το σκοπό λειτουργίας μιας Ανώνυμης Εταιρίας, καθόριζαν τα σώματα ελέγχου και τις αρμοδιότητες τους και κυρίως προστάτευαν τα συμφέροντα των μετόχων με την υποχρεωτική εφαρμογή του εξωτερικού ελέγχου, ενώ όριζαν τα όρια παρεμβατισμού του κρατικού μηχανισμού (Venieris, 2020).

Κεφάλαιο II: Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα Ν.4308/2014

2.1 Ιστορική αναδρομή της λογιστικής τυποποίησης

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) αποτελούν εξέλιξη του παλαιότερου λογιστικού συστήματος του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) όσον αφορά τον τρόπο που μια επιχείρηση παρακολουθείται από οικονομικής πλευράς και δομεί τις λογιστικές της πληροφορίες στο ευρύτερο επενδυτικό κοινό με τρόπο που να είναι σύννομος και τυποποιημένος. Πρόκειται για ένα νομοθέτημα με εφελτήριο την 1^η Ιανουαρίου 2015, λαμβάνοντας την σκυτάλη από το ΕΓΛΣ που ίσχυε νομικά έως και την 31^η Δεκεμβρίου 2014, πάντα στα πλαίσια της λογιστικής παρακολούθησης των οικονομικών συναλλαγών μιας οντότητας.

Το παράδοξο και συνάμα ενδιαφέρον στην ιστορία της λογιστικής τυποποίησης είναι ,ότι οι πρώτες διατάξεις που αφορούσαν ένα πιο οργανωμένο τρόπο ελέγχου των δοσοληψιών που πραγματοποιούσε μια επιχείρηση εμφανίστηκαν στον Ν.2190/1920 , ο οποίος ουσιαστικά παρουσίαζε τον τρόπο λειτουργίας μιας Ανώνυμης Εταιρίας ως την πρώτη νομική μορφή εταιρίας που μπορούσε να ιδρυθεί υπό όρους στην Ελλάδα. Από εκεί και ύστερα, ακολουθώντας τη γενικότερη οργάνωση του Ελληνικού Δημοσίου, η νομοθεσία του εμπορικού δικαίου εμπλουτίστηκε με τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων το 1948, ο οποίος προέβλεπε πιο οριοθετημένα ποια παραστατικά εκδίδονται ανά είδος συναλλαγής, ενώ εμφάνιζε μια διάκριση στα λογιστικά βιβλία που υποχρεωτικά τηρούνταν από τις οικονομικές οντότητες. Όλα τα παραπάνω οργανώθηκαν και εμπλουτίστηκαν ακόμα περισσότερο με την εμφάνιση του ΠΔ 1123/1980 Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, που αποτέλεσε ένα Νόμο σταθμό στην εξέλιξη της λογιστικής επιστήμης στη χώρα μας¹.

Ο ρόλος και η σημασία του ΕΓΛΣ για την πορεία της λογιστικής αποδεικνύεται από το χρονικό διάστημα ισχύος του, δηλαδή από το 1980 μέχρι και το πρόσφατο 2014. Στην ουσία αποτέλεσε την πρώτη οργανωμένη προσπάθεια παρακολούθησης των

¹ Νιφορόπουλος Κ, (2015), Η ιστορία της λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.Accountancy Greece.gr/%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%83-%CF%84%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%83/>

,οικονομικών γεγονότων με μια τυποποιημένη μορφή που με ακρίβεια όριζε ο συγκεκριμένος Νόμος και μπορούσε να εφαρμοστεί σε όλες τις επιχειρήσεις χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το ύψος των πωλήσεων, η γεωγραφική διασπορά ή το αντικείμενο εργασιών τους. Με αυτό τον τρόπο, οι οντότητες αφενός είχαν ένα κοινό άξονα χρήσης λογαριασμών για την περιγραφή των λογιστικών γεγονότων και αφετέρου είχαν μια ομοειδή τυποποίηση στην απεικόνιση των οικονομικών αποτελεσμάτων που αυτά τα γεγονότα παρουσίαζαν, σε εξειδικευμένες καταστάσεις αναφοράς, όπως είναι ο Ισολογισμός².

Η αδιαμφισβήτητη αξία του ΕΓΛΣ έγκειται στο σύνολο των λογιστικών κανόνων που έθετε μια τάξη στον τρόπο που τηρούνταν τα λογιστικά βιβλία της περιόδου αυτής. Αφορά την πρώτη προσπάθεια συγκρότησης της λογιστικής πληροφορίας σε σώμα με αρχή και τέλος, ώστε τα αποτελέσματα αυτής να είναι χρήσιμα σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, όπως η Διοίκηση και οι μέτοχοι αλλά και οι φορείς ελέγχου, όπως ο εξωτερικός ορκωτός ελεγκτής και οι φορολογικές αρχές. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΓΛΣ ήταν για την εποχή εξαιρετικά πρωτοποριακό και μπορούσε να ακολουθήσει τις συναλλαγές αυτής της περιόδου με ακρίβεια και πλήρη συνέπεια.

Με την πάροδο των ετών όμως, την πολυπλοκότητα των συναλλαγών που καθημερινά ξεπερνούσαν τα σύνορα μιας χώρας, την ευρεία και συνεχώς αυξανόμενη χρήση του ιντερνέτ και του τραπεζικού συστήματος για την ολοκλήρωση των δοσοληψιών και τη δυνατότητα πραγματοποίησης επενδύσεων σε διεθνές πλέον επίπεδο, γρήγορα έγινε κατανοητό ότι οι διατάξεις του ΕΓΛΣ δεν επαρκούσαν καθώς ήταν σχετικά απαρχαιωμένες και ελλειπείς σε σημαντικές σύγχρονες έννοιες, που εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην καθολική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις εισηγμένες εταιρίες. Αυτή ήταν χρονικά και η αρχή του τέλους εφαρμογής του ΕΓΛΣ, καθώς η λογιστική πληροφόρηση που ζητείται τη σημερινή εποχή υπερβαίνει την

² Μιχελάκης Β., (2014), *Από το ΕΓΛΣ στα ελληνικά λογιστικά πρότυπα*, άρθρο στο περιοδικό Επιχείρηση διαθέσιμη στο <http://epixeirisi.gr/%CE%A3%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%99%CE%A9%CE%9C%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%A4%CE%91%CE%9E%CE%97%CE%A3/19734/A%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF-%CE%95%CE%93%CE%9B%CE%A3-%CF%83%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%84%CF%85%CF%80%CE%B1>

τυποποιημένη μεθοδολογία που το ΕΓΛΣ πρεσβεύει και επαφίεται κυρίως στην ουσία αυτής, αναζητώντας υψηλό επίπεδο ποιότητας³.

2.2 Εισαγωγικές έννοιες των ΕΛΠ

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του Ν.4308/2014 αποτελούν συνέχεια του ΕΓΛΣ ως προς τον σκοπό που έχουν, δηλαδή έναν συστηματικό τρόπο που μια οντότητα παρακολουθείται και περιγράφεται λογιστικά, χρησιμοποιώντας όμως σύγχρονους όρους και μαθηματικές έννοιες που ανταποκρίνονται στις οικονομικές απαιτήσεις της σημερινής εποχής.

Από νομική σκοπιά, η ισχύς του ξεκινά από την 1^η Ιανουαρίου 2015 και εντεύθεν και στην ουσία αποτελεί ενσωμάτωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην ελληνική νομοθεσία σύμφωνα με την κοινοτική οδηγία 34/2013, προσαρμόζοντας όμως κατάλληλα τις διατάξεις στην εγχώρια οικονομική πραγματικότητα. Σε αυτή τη λογική, τα ΕΛΠ αποτελούν μια λογική συνέχεια του ΕΓΛΣ σε μια εκσυγχρονισμένη εκδοχή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων προκειμένου οι ελληνικές επιχειρήσεις να προσελκύσουν ξένους επενδυτές προσφέροντας τους μια ποιοτική λογιστική πληροφόρηση που την κατανοούν και την εμπιστεύονται.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η υιοθέτηση και εφαρμογή των ΕΛΠ είναι καθολική, δηλαδή αφορά το σύνολο των κεφαλαιουχικών και προσωπικών εταιριών καθώς και των ατομικών επιχειρήσεων, είτε έχουν ιδιοτελή ή μη σκοπό, περιλαμβάνοντας και τις αντίστοιχες του Δημοσίου Τομέα⁴.

Αυτό που θα πρέπει να επισημανθεί και έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι ότι η καθολική υιοθέτηση του Ν.4308/2014 των ΕΛΠ είχε ως αποτέλεσμα την κατάργηση εκείνων των

³ Νιφορόπουλος Κ, (2018), *Μια Υπεράσπιση της Λογιστικής με βάση τη Νεότερη Ιστορία της*, άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.taxheaven.gr/news/42302/mia-yperaspish-ths-logistikhs-me-bash-th-neoterh-istoria-ths>

⁴ Τσιμπούκας Ν, (2015), *Σημαντικά σημεία των νέων Λογιστικών Προτύπων*, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece διαθέσιμο στο <https://www.AccountancyGreece.gr/%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD/>

διατάξεων του Ν.2190/1920 Περί Ανωνύμων Εταιριών που έκαναν αναφορά στο λογιστικό σύστημα αυτών, διατάξεις που ίσχυαν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι το 2015. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα άρθρα που αφορούσαν τη λογιστική επιστήμη στο σύνολό της, συγκεντρώθηκαν σε ένα νόμο, καταργώντας όλες τις λογιστικές διατάξεις στους υπόλοιπους νόμους και απλοποιώντας κατά ένα μεγάλο βαθμό τα άρθρα που σχετίζονται με τη λογιστική παρακολούθηση των επιχειρήσεων⁵. Αυτή δηλαδή ήταν η αρχή μιας σύγχρονης νομοθεσίας όπου κάθε θέμα παρουσιάζεται λεπτομερώς και κατανοητά σε διακριτό νομοθέτημα χωρίς να εμπλέκονται διατάξεις άλλων θεμάτων ή Υπουργείων.

Σε αυτό το πνεύμα, τα ΕΛΠ εισήγαγαν μια σειρά από αλλαγές στον τρόπο που οι λογιστές εκτελούσαν την εργασία τους και πάντα σε εναρμόνιση με τις οικονομικές επιταγές του σήμερα με ένα πνεύμα απλοποίησης αλλά και εμπλουτισμού, χρησιμοποιώντας συνάμα κάποιες βασικές μαθηματικές έννοιες. Ο βασικός άξονας αλλαγών συμπεριλάμβανε τις εξής κατευθύνσεις (Παπαγιάννης, 2015):

☞ Αρχικά, υπάρχει μια σε βάθος αλλαγή του περιεχομένου των οικονομικών καταστάσεων, οι οποίες και αυξήθηκαν σε αριθμό και περιέχουν πιο απλό και κατανοητό περιεχόμενο. Με την εισαγωγή αυτών των προτύπων αναφοράς, η πληροφορία που παρέχεται είναι ουσιώδης και περιεκτική, υπερέρχει του τύπου και καλύπτει το σύνολο των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

☞ Τα πρώτα άρθρα του Ν.4308/2014 προσθέτουν άλλες τεχνικές στην έκδοση παραστατικών, αναγνωρίζοντας και την ηλεκτρονική τήρηση των αρχείων γεγονός που μειώνει τον εργασιακό χρόνο και το γραφειοκρατικό κόστος σε όλες τις οικονομικές οντότητες. Στο ίδιο πεδίο, απλοποιούνται άλλα έγγραφα και αλλάζουν σε κάποιες περιπτώσεις οι χρόνοι έκδοσης των φορολογικών στοιχείων, διατάξεις που δείχνουν το νέο πνεύμα στη λογιστική επιστήμη ειδικά, εάν συγκριθούν με τον παλιό Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

☞ Μια πολύ ουσιώδης διαφοροποίηση σε σχέση με το ΕΓΛΣ και η βασική αιτία αλλαγής του Νόμου είναι ένας νέος και τελείως διαφορετικός τρόπος υπολογισμού των αξιών που εμφανίζονται στα επιμέρους κονδύλια των οικονομικών καταστάσεων, γνωστός με τον όρο «κανόνες επιμέτρησης». Αυτή η τεχνική βασίζεται κατά κόρον σε

⁵PWC, (2015), *Tax Bulletin*, μελέτη δημοσιευμένη στο <https://www.pwc.com/gr/en/news/assets/tax-bulletin-greek-gaap-gr.pdf>

νέες μαθηματικές έννοιες, όπως η παρούσα και η εύλογη αξία, οι οποίες στοχεύουν στον προσδιορισμό των αξιών των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων σε τρέχουσες αξίες, όπως αυτές ισχύουν και είναι κατανοητές την ημερομηνία κλεισίματος του Ισολογισμού. Με αυτό τον τρόπο, οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις γίνονται σύγχρονες και εξαιρετικά επίκαιρες.

☞ Μια ιδιαιτερότητα που δεν συναντάται στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αλλά εφαρμόζεται αποκλειστικά στη χώρα μας γιατί ο νομοθέτης λαμβάνει υπόψη του το είδος και τη δυναμική των ελληνικών επιχειρήσεων που αποτελούν την εγχώρια οικονομία είναι ο διαχωρισμός των εταιριών σε διαφορετικού μεγέθους οντότητες. Η κατηγοριοποίηση αυτή γίνεται με γνώμονα το ύψος του ενεργητικού, του συνόλου των ακαθαρίστων εσόδων και του μέσου όρου των εργαζομένων που διαθέτει κάθε επιχείρηση, προκειμένου εν συνεχεία να διαπιστωθούν οι υποχρεώσεις που έχει ως προς τη λογιστική τήρηση των βιβλίων και τη δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων. Όπως γίνεται κατανοητό, με αυτό τον τρόπο όλες οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο από την ελληνική νομοθεσία, απαιτώντας περισσότερη διαφάνεια και πληροφόρηση από τις οντότητες που είναι μεγαλύτερες σε μέγεθος χωρίς να προκαλείται επιπλέον κόστος λογιστικής παρακολούθησης από τις αντίστοιχες μικρότερες.

☞ Μια ακόμα σημαντική αλλαγή που βασίζεται στο πνεύμα εκσυγχρονισμού των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι ο λογιστικός διαχωρισμός των κονδυλίων σε λογιστική αξία με γνώμονα το Ν.4308/2014 και σε φορολογική βάση με κριτήριο το Ν.4172/2013 Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν. 4093/2012 και του Ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις, με στόχο να υπάρχει διάκριση στις αξίες και στους υπολογισμούς των καθαρών αποτελεσμάτων χρήσης από τα λογιστικά βιβλία και από τον ισχύον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παρέχεται μια συνολική πληροφόρηση στους χρήστες, η οποία θα ξεχωρίζει το λογιστικό από το φορολογικό σκέλος, με βάση διατάξεις που είναι με σαφήνεια διακριτές μεταξύ τους και έχουν άλλους αποδέκτες: η λογιστική αξία αφορά τους επενδυτές και τη Διοίκηση κυρίως και η φορολογική βάση την φορολογική αρχή (Σγουρινάκης, 2017).

2.3 Λόγοι υιοθέτησης των νέων διατάξεων των ΕΛΠ

Είναι γεγονός ότι υπήρξε αρκετός σκεπτικισμός όσον αφορά την εναρμόνιση της εγχώριας λογιστικής νομοθεσίας με την αντίστοιχη διεθνή, καθότι δεν υπήρχε το πανεπιστημιακό υπόβαθρο από τους λογιστές που καλούνταν να εφαρμόσουν τις νέες διατάξεις σε επίπεδο κυρίως μαθηματικών εννοιών. Εν ολίγοις οι λογιστές δεν ήταν έτοιμοι. Η παρατήρηση αυτή συνδυαστικά με το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων διακρίνεται για το οικογενειακό ιδιοκτησιακό καθεστώς, καθιστούν κατανοητό το λόγο που δεν ισχύει το σύνολο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στη χώρα μας, παρά υπάρχει μια παραλλαγή στα αντίστοιχα ελληνικά που μάλιστα διακρίνουν τις επιχειρήσεις σε κατηγορίες με γνώμονα το μέγεθός τους. Αυτοί ήταν και οι λόγοι που η ξαφνική μετάβαση από το ΕΓΛΣ που για πολλά χρόνια ήταν οδηγός των λογιστών στα ΕΛΠ δεν έγινε ιδιαίτερη θερμή από τον κλάδο, ενώ υπήρξε και ιδιαίτερη διαφωνία για τον αν τελικά οι νέες διατάξεις που κατανοούνται και από τους επενδυτές θα αυξήσει την εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων⁶.

Από την άλλη πλευρά, η πολυπλοκότητα των συναλλαγών και ο διασυννοριακός τους χαρακτήρας αποτέλεσαν τη βάση αδυναμίας του ΕΓΛΣ να ανταποκριθεί στην ορθή και πιστή απεικόνιση τους σε όλες τις περιπτώσεις της οικονομικής καθημερινότητας. Συνάμα, όσο οι ελληνικές επιχειρήσεις ακολουθούσαν μια λογιστική νομοθεσία κατανοητή μόνο από τους Έλληνες, ήταν αδύνατο να προσελκύσουν ξένα κεφάλαια επενδύσεων και να συνδιαλλαχθούν με το εξωτερικό, αναζητώντας μεγαλύτερες πιστώσεις ή ακόμα και δανεισμό, σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από παγκοσμιοποίηση. Προφανώς λοιπόν, δημιουργήθηκε η ανάγκη για νέες λογιστικές πρακτικές που θα αναβάθμιζαν την παρεχόμενη πληροφόρηση και θα βοηθούσαν στη λήψη αποφάσεων και στα άτομα που δεν γνωρίζουν ελληνικά⁷.

⁶ Ζιγκερίδης Δ, (2016), *ΕΛΠ: Αναγκαία μεταβολή ή νεωτερισμός χωρίς περιεχόμενο;*, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=195821>

⁷ Τσιμπούκας Ν, (2015), *Σημαντικά σημεία των νέων Λογιστικών Προτύπων*, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece διαθέσιμο στο <https://www.AccountancyGreece.gr/%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD/>

Συνέχεια του ανωτέρω είναι και το γεγονός ότι πλέον οι δημοσιευμένες λογιστικές καταστάσεις ακολουθούν κανόνες διεθνούς αποδοχής, γεγονός που τις προσδίδουν περισσότερο κύρος, εγκυρότητα και αξιοπιστία. Ανήκουν στο παγκόσμιο σύστημα λογιστικής τήρησης βιβλίων και κατάρτισης χρηματοοικονομικών καταστάσεων, επομένως, εκτός από κατανοητές, είναι αληθείς, ορθές και πραγματικές, μειώνοντας αμφιβολίες περί διαφθοράς ή δόλου σε οποιοδήποτε επενδυτή ή πιστωτή⁸.

Ένας ακόμη λόγος που εξηγεί την αναγκαιότητα εφαρμογής των ΕΛΠ πέρα από την υποχρεωτικότητα από πλευράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η μείωση του λειτουργικού κόστους από γραφειοκρατικές τεχνικές με πολλά παραστατικά και λογιστικά βιβλία που δεν είχαν νόημα, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στην ηλεκτρονική μέθοδο τήρησης των αρχείων και τη χρήση ιντερνέτ για όλες τις συναλλαγές, οι οποίες πλέον μπορούν να αναγνωρίζονται και σε τρέχουσες αξίες του Ισολογισμού⁹.

2.4 Περιεχόμενο και σημαντικά σημεία των ΕΛΠ

Όπως έγινε κατανοητό, η υιοθέτηση των ΕΛΠ ήταν μια πράξη επιβεβλημένη από τις απαιτήσεις των σύγχρονων οικονομικών μονάδων, σε μια κοινή βάση ανάγκης για πιο περιεκτική, ουσιώδη και ποιοτική πληροφόρηση. Με αυτό το γνώμονα, η νέα νομοθεσία εισήγαγε μια σειρά από νέες πρακτικές που έλυσαν τα χρόνια προβλήματα του παρελθόντος που το ΕΓΛΣ δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει, προσφέροντας συνάμα λύσεις στην παρακολούθηση και περιγραφή περίπλοκων λογιστικών συμβάντων.

Αρχής γενομένης με το περιεχόμενο, ο νέος Νόμος αποτελείται από 8 κεφάλαια χωριζόμενα αντίστοιχα σε επιμέρους 44 ενότητες, περιλαμβάνοντας τις κάτωθι έννοιες¹⁰:

⁸ Αχείλας Γ, Αλεξανδρίδου Κ, Μαρκόπουλος Θ, (2015), *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014)*, παρουσίαση της KPMG διαθέσιμη στο <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/Presentation%20ELP%20Law%204308-2014.pdf>

⁹ Αχείλας Γ, Αλεξανδρίδου Κ, Μαρκόπουλος Θ, (2015), *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014)*, παρουσίαση της KPMG διαθέσιμη στο <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/Presentation%20ELP%20Law%204308-2014.pdf>

¹⁰ Νιφορόπουλος Κ, (2015), *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014)-Κατηγοριοποίηση και Υποχρεώσεις των Επιχειρήσεων-Σχέδιο Λογαριασμών-Οικονομικές Καταστάσεις των Ε.Α.Π.-Πρώτη*

Πίνακας 2.4.1. Ανάλυση κεφαλαίων Ν.4308/2014 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Κεφάλαιο 1: Πεδίο εφαρμογής και κατηγορίες οντοτήτων (άρθρα 1 και 2).

Κεφάλαιο 2: Λογιστικά αρχεία (άρθρα 3 έως 7).

Κεφάλαιο 3: Παραστατικά πωλήσεων (άρθρα 8 έως 15).

Κεφάλαιο 4: Αρχές σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων (άρθρα 16 και 17).

Κεφάλαιο 5: Κανόνες επιμέτρησης (άρθρα 18 έως 28).

Κεφάλαιο 6: Προσάρτημα και απαλλαγές (άρθρα 29 και 30).

Κεφάλαιο 7: Ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (άρθρα 31 έως 36).

Κεφάλαιο 8: Πρώτη εφαρμογή και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 37 έως 44).

Στην ουσία περιλαμβάνει όλο το απαιτούμενο φάσμα βιβλίων και αποδεικτικών στοιχείων που θα πρέπει να τηρεί μια οικονομική μονάδα, ώστε να είναι νομότυπη και νομοταγής ως προς τις λογιστικές απαιτήσεις. Από τον πίνακα 2.4.1 γίνεται σαφές ότι τα τέσσερα πρώτα κεφαλαία αναφέρονται στα αρχεία, στα παραστατικά και στους κανόνες που τα πλαισιώνουν ως προς τη συλλογή τεκμηρίων των καθημερινών εμπορικών συναλλαγών, οι οποίες υπό το πρίσμα του πέμπτου κεφαλαίου, θα απεικονιστούν με ιδιαίτερο τρόπο και κανόνες στις καταστάσεις που αναφέρονται στα κεφάλαια που απομένουν.

Εάν στα παραπάνω προστεθεί και το γεγονός ότι τα ΕΛΠ προτείνουν μια νέα πιο απλουστευμένη κωδάρθρωση των λογαριασμών που χρησιμοποιούνται κατά τη λογιστική παρακολούθηση των εμπορικών συναλλαγών και οι οποίοι στελεχώνουν τις λογιστικές καταστάσεις, καθίσταται σαφές ότι οι νέες διατάξεις διευκολύνουν και αναβαθμίζουν και τη μηχανογραφική υποστήριξη των σημερινών επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα, οι νέοι κωδικοί των λογαριασμών που παρουσιάζονται στο παράρτημα

εφαρμογή, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/22433/arora-ellhnika-logistika-protypa-n-4308-2014-kathgoriopoishsh-kai-yproxrewseis-twn-epixeirhsewn-sxedio-logariasmwn-oikonomikes-katastaseis-twn-e-l-p-prwth-efarmogh>

Γ του Ν. 4308/2014¹¹ είναι λιγότεροι σε αριθμό, πιο γενικοί από τους αντίστοιχους του ΕΓΛΣ και παραμένουν στη λογιστική πληροφόρηση απομακρύνοντας νομικές έννοιες, που πολλές φορές οδηγούσαν σε περιττές και πληθώρες λογιστικές εγγραφές. Με αυτό τον τρόπο, επιτυγχάνεται η απεικόνιση της ουσίας των συναλλαγών καθαρά από το λογιστικό «μάτι», διευκολύνοντας και τη μηχανογραφική υποστήριξη των επιχειρήσεων που είναι πιο εύκολη στη χρήση.

Από την άλλη πλευρά, ένα βασικό σημείο που συναντάται κυρίως στους κανόνες υπολογισμού των αξιών των κονδυλίων των οικονομικών καταστάσεων, γνωστοί και ως κανόνες επιμέτρησης του πέμπτου κεφαλαίου του συγκεκριμένου Νόμου, είναι η έννοια της εύλογης ή δίκαιης αξίας. Πρόκειται για μια αξία που δίκαια διαμορφώνεται από τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης, δηλαδή ανάμεσα σε δυο αντισυμβαλλόμενα μέρη, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς και με την προϋπόθεση ότι και τα δύο μέρη έχουν την ίδια πληροφόρηση. Πρόκειται δηλαδή για μια αξία που συναντάται στις συναλλαγές τη στιγμή που θα συμφωνήσουν οι δυο αντίθετες δυνάμεις και είναι δίκαιη και για τις δυο¹². Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, οι νέες διατάξεις επιδιώκουν την αποτίμηση στη δίκαιη αξία όλων των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτει μια επιχείρηση, προκειμένου τα δεδομένα του Ισολογισμού να είναι σύγχρονα και να ανταποκρίνονται στις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες.

Όπως γίνεται κατανοητό, η αξία αυτή είναι η πιο αντικειμενική και εύλογη καθώς είναι κοινά αποδεκτή από τα αντισυμβαλλόμενα μέρη. Λόγω αυτών των ιδιοτήτων της, αυτή η αξία αποτελεί τη βάση αποτίμησης των κονδυλίων του Ισολογισμού σύμφωνα με τα διεθνή και κατ' επέκταση τα ελληνικά πρότυπα, γεγονός που τα φέρει σε τρέχουσες αξίες που είναι και το ζητούμενο. Από την άλλη πλευρά όμως, ορισμένα κονδύλια όπως για παράδειγμα τα άυλα πάγια έχουν δυσκολίες κατά την εύρεση της αξίας αυτής, καθιστώντας πολλές φορές αδύνατο τον υπολογισμό της. Για το λόγο αυτό, οι οικείες διατάξεις θέτουν μαθηματικά μοντέλα που είναι αποδεκτά από το Νόμο ως τρόπους

¹¹<https://www.taxheaven.gr/law/4308/2014>

¹² Πατατούκας Κ, Παπάκης Ν., (2019), Η αξιοπιστία και η σχετικότητα της εύλογης αξίας, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.AccountancyGreece.gr/%CE%B7-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%B5%CF%85%CE%BB/>

εύρεσης της δίκαιης αξίας με αντικειμενικό τρόπο και μάλιστα έτσι ώστε να μη διαβάλλει τα δεδομένα του Ισολογισμού.

Αυτό που αξίζει να σημειωθεί και είναι συνέχεια του ανωτέρω είναι το γεγονός ότι τα ΕΛΠ έχουν προνοήσει την επιλογή της μεθόδου αποτίμησης που εξυπηρετεί την οικονομική οντότητα ως προς την εφαρμογή στα δικά της λογιστικά δεδομένα, αναφέροντας τη μέθοδο της εύλογης αξίας ή του ιστορικού κόστους, όπου η πρώτη είναι οικονομικά ασύμφορη να εφαρμοστεί ή δεν έχει αντικείμενο εφαρμογής. Η επιλογή αυτή σε συνδυασμό με το διαχωρισμό των επιχειρήσεων σε μεγέθη με κριτήρια τα οικονομικά τους δεδομένα, δίνει την ευκαιρία να ενταχθούν ακόμα και μικρές εταιρίες στο νέο λογιστικό καθεστώς των ΕΛΠ αποκτώντας σύγχρονες οικονομικές καταστάσεις, χωρίς όμως να επιβαρύνονται περισσότερο με γραφειοκρατικό και λειτουργικό κόστος, όπως συμβαίνει σε περίπτωση χρήσης της τεχνικής της δίκαιης αξίας¹³.

Σε κάθε περίπτωση όμως και ανεξαρτήτως μεγέθους οντότητας, τα ΕΛΠ πλέον αναγνωρίζουν και αποδέχονται και την παρούσα αξία ως μαθηματική τεχνική εύρεσης της αξίας ενός λογαριασμού, όταν εμπλέκονται θέματα διαχρονικής αξίας χρήματος και μακροχρόνιες πιστώσεις συναλλαγών. Με την παρούσα αξία λογιστικά αναγνωρίζονται σημαντικά καθημερινά θέματα όπως η χρηματοδοτική μίσθωση διαφόρων παγίων περιουσιακών στοιχείων, η λογιστική παρακολούθηση των ομολόγων ως επένδυση ή μορφή δανεισμού, οποιαδήποτε μορφή πίστωσης υπερβαίνει σε διάρκεια το ένα έτος και λοιπές συναφείς περιπτώσεις που σχετίζονται με τη διαχρονική αξία του χρήματος ως μέσο συναλλαγής. Να σημειωθεί ότι με το ΕΓΛΣ αυτό ήταν αδύνατο, καθώς η παρούσα αξία ως μαθηματική τεχνική δεν ήταν νομοθετικά αναγνωρισμένη¹⁴.

Ένα άλλο βασικό σημείο που συναντάται στα ΕΛΠ και διευκολύνει σημαντικά τη λογιστική παρακολούθηση των επιχειρήσεων στις μέρες μας είναι ο σαφής διαχωρισμός μεταξύ λογιστικής αξίας και φορολογικής βάσης, δηλαδή ο διαχωρισμός των δυο νομοθεσιών: της λογιστικής που στηρίζεται στην αρχή του δεδουλευμένου και

¹³ Νιφορόπουλος Κ, (2016), «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα» - 20+1 σημεία που πρέπει να έχουμε υπόψη μας, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/23583/arora-ellhnika-logistika-protypa-201-shmeia-poy-prepei-na-exoyme-ypopsh-mas>

¹⁴ Τσάμης Α, (2002), *Η εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα πλαίσια του τραπεζικού συστήματος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*, άρθρο διαθέσιμο στο https://www.hba.gr/5Ekdotis/UplPDFs/deltia/4_2000/05.pdf

στην ουσία περιγράφει τις οικονομικές συναλλαγές και της φορολογικής που είναι υπεύθυνη για τον ορθό υπολογισμό του φόρου εισοδήματος με γνώμονα τις απαιτήσεις των κυβερνητικών αρχών και τα δεδομένα της ελληνικής οικονομίας. Για πρώτη φορά σε λογιστικό Νόμο υπάρχει αυτός ο διαχωρισμός που προσφέρει μια σε βάθος και διακριτή πληροφόρηση, αφού, οι μεν μέτοχοι ενδιαφέρονται για τα λογιστικά αποτελέσματα που θα τους προσφέρουν μέρος, οι δε φορολογικές αρχές εστιάζονται στις διατάξεις προσδιορισμού φόρου ως αντάλλαγμα προς το Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς να ενδιαφέρονται για την λογιστική παρακολούθηση από τη σκοπιά των μεθόδων που επιλέγονται¹⁵.

2.5 Χρήση των ΕΛΠ στις Ανώνυμες Εταιρίες

Όλα τα παραπάνω παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ανώνυμες εταιρίες που πρόκειται για ένα νομικό πρόσωπο που ανήκει συνήθως στις μεσαίες και μεγάλες οντότητες, δηλαδή είναι συνυφασμένο με υψηλά οικονομικά μεγέθη και ιδιαίτερη διασπορά δραστηριοτήτων. Οι ανώνυμες εταιρίες είναι μια πολύ διαδεδομένη μορφή επιχείρησης, η οποία ιστορικά είναι η πρώτη αναγνωρισμένη νομοθετικά από όλες τις υπόλοιπες με στόχο να προσελκύσει επενδυτές που διαθέτουν κεφάλαιο για επιχειρείν αλλά δεν επιθυμούν είτε να εμπλακούν προσωπικά με τη διαχείριση της εταιρίας είτε να θέσουν σε κίνδυνο προσωπικά περιουσιακά τους στοιχεία¹⁶. Τους ενδιαφέρει δηλαδή αμιγώς το επενδυτικό κομμάτι με περιορισμένη ευθύνη συμμετοχής μέχρι το κεφάλαιο που εισφέρουν. Για το λόγο αυτό, η ανωνυμία του νομικού τίτλου απευθύνεται στην ανωνυμία των μετόχων που μπορούν να επενδύουν σε πολλές επιχειρήσεις ταυτόχρονα χωρίς να εμπλέκονται προσωπικά οι ίδιοι, γεγονός που απαιτεί ένα υψηλό επίπεδο πληροφόρησης, επεξεργασίας δεδομένων και διαφάνειας (Καούνης, 2008).

Όπως γίνεται κατανοητό σε αυτού του είδους τη νομική μορφή, απαραίτητο στοιχείο επένδυσης είναι η σωστή και νόμιμη λογιστική τήρηση βιβλίων και αποδεικτικών

¹⁵Νιφορόπουλος Κ, (2016), «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα» - 20+1 σημεία που πρέπει να έχουμε υπόψη μας, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/23583/arora-ellhnika-logistika-protypa-201-shmeia-poy-prepei-na-exoyme-ypopsh-mas>

¹⁶<http://www.opengov.gr/ypoiar/?p=8910>

στοιχείων συναλλαγών, με τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται μια ειλικρινής, ορθή και περιεκτική παρουσίαση των λογιστικών δεδομένων. Σε αυτό το πνεύμα, ο τρόπος λογιστικής πληροφόρησης όπως ορίζουν τα ΕΛΠ θα πρέπει (Παπαδέας, 2017):

⇒ Να είναι κατανοητός από τους επενδυτές και πιθανούς μετόχους, δηλαδή να μπορούν να αντλούν εύκολα και να κατανοούν μόνοι τους τα βασικά σημεία ενδιαφέροντος που θα τους πείσουν να επενδύουν τα κεφάλαια τους στις επιχειρήσεις επιλογής τους. Δηλαδή να λαμβάνουν λογιστική πληροφόρηση για τις ανώνυμες εταιρίες που να είναι φιλική και οικεία σε αυτούς, με συγκεκριμένη δομή οικονομικών καταστάσεων που θα δίνει μεγαλύτερη σημασία στο περιεχόμενο και όχι στον τύπο. Για το λόγο αυτό, οι λογιστικές καταστάσεις που αναφέρονται στο παράρτημα Β του Ν. 4308/2014¹⁷ είναι τέσσερις σε αριθμό, με δομημένο και συγκεκριμένο περιεχόμενο προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα πληροφόρησης που έχουν ανάγκη οι επενδυτές με έμφαση στα αποτελέσματα χρήσης και στην ταμειακή βάση των επιχειρήσεων.

⇒ Να είναι ομοιόμορφος σε όλες τις εταιρίες και με σύγχρονους όρους αγοράς, ώστε τα κονδύλια που μελετώνται να είναι σε παρούσες τρέχουσες αξίες και όχι σε παρελθοντικές που μπορεί να οδηγήσουν σε παραπλανητικές αποφάσεις. Ειδικά αυτό το στοιχείο είναι πολύ σημαντικό και αποτελεί το βασικό λόγο ανάπτυξης της μεθόδου της εύλογης αξίας προκειμένου οι διατάξεις των ΕΛΠ να είναι σύγχρονες και οι αξίες πραγματικές σε τωρινό χρόνο.

⇒ Να υπάρχει διαφάνεια στη λογιστική επεξεργασία και όχι παραπλάνηση, ώστε το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων να είναι σαφές και απόλυτα κατανοητό, χωρίς να κρύβει δόλο ή απάτη σε λογαριασμούς που δεν μπορούν εύκολα να ελεγχθούν, όπως για παράδειγμα τα άυλα πάγια. Αυτό σημαίνει ότι οι διατάξεις των ΕΛΠ θα διευκολύνουν τη λογιστική απεικόνιση των συναλλαγών με τρόπο που να ελαχιστοποιούν τη δυνατότητα απάτης, ελαχιστοποιώντας όποια νομικά κενά υπάρχουν.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα ΕΛΠ αποτελούν τον κορμό σύστασης και λειτουργίας όλων των επιχειρήσεων με έμφαση στις ανώνυμες εταιρίες, που, όπως ειπώθηκε αποτελούν τις εταιρίες με το μεγαλύτερο εύρος δραστηριοτήτων και οικονομικών συναλλαγών. Επομένως, εκτός από τη χρήση της πληροφόρησης που προσφέρεται μέσω των ΕΛΠ από τους επενδυτές, χρήσιμη είναι και η αντίστοιχη

¹⁷<https://www.taxheaven.gr/law/4308/2014>

διαχείριση αυτών των δεδομένων από την ίδια τη Διοίκηση προκειμένου να εξαχθούν σωστά πορίσματα σχετικά με την πορεία της εταιρίας και την εφαρμοσμένη στρατηγική. Η Διοίκηση των ανωνύμων εταιριών έχει τον πρώτο λόγο σε θέματα που αφορούν τις καθημερινές συναλλαγές που θα εκπληρώσουν τον εταιρικό τους σκοπό, συνεπώς χρειάζεται σωστά και πραγματικά στοιχεία που θα δίνουν πληροφόρηση σχετικά με το στόχο αυτό, ώστε σε περίπτωση λάθους , να προβούν σε άμεσες διορθωτικές παρεμβάσεις και αλλαγή στρατηγικών σχεδίων. Σε αυτή τη λογική, η πληροφόρηση των ΕΛΠ αποτελεί τη βάση ανάδειξης των προβλημάτων που υπάρχουν σε επίπεδο μανάτζμεντ, αρκεί να ληφθεί έγκαιρα υπόψη από τους διοικούντες (Παπαδέας, 2017).

Από τα παραπάνω, καθίσταται κατανοητό ότι οι λογιστικές διατάξεις των ΕΛΠ θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των σύγχρονων ανωνύμων εταιριών, λαμβανομένου υπόψη ότι η λογιστική νομοθεσία έχει αντικείμενο εφαρμογής την αντίστοιχη των ανωνύμων εταιριών, πρόκειται δηλαδή για άρθρα Νόμου που αλληλοσυμπληρώνονται. Σε αυτή την κατεύθυνση, κρίνεται απαραίτητη η σε βάθος γνώση των δυο νομοθεσιών, προκειμένου να εντοπιστούν περαιτέρω τα σημεία σύγκλισης αλλά και απόκλισης που χρειάζονται βελτίωση ή ίσως διόρθωση.

Κεφάλαιο III: Αναμόρφωση δικαίου Ανωνύμων εταιριών Ν.4548/2018

3.1 Γενικά στοιχεία περί ανωνύμων εταιριών: Ιστορική αναδρομή

Είναι γεγονός ότι το ενδιαφέρον γύρω από τις ανώνυμες εταιρίες έγκειται στο γεγονός ότι αποτελούν τη πρώτη νομική μορφή που εμφανίζεται σε διεθνές επίπεδο περίπου από το 17^ο αιώνα και μετά, κυρίως σε χώρες με αποικίες όπως η Αγγλία και η Ολλανδία με σκοπό να διεισδύσουν επιχειρηματικά σε αυτές με τρόπο πιο οργανωμένο. Από το 1800, στη Γαλλία θεσμοθετείται η δυνατότητα ίδρυσης μιας ανώνυμης εταιρίας παρέχοντας έναν κεντρικό ρόλο στις κυβερνητικές αρχές και προσδίδοντας έναν συνδυασμό στη διαχείριση αυτής μεταξύ του ιδιωτικού κεφαλαίου και του κρατικού ελέγχου, αποτελώντας στην ουσία τη νομική βάση για το σύνολο της Ευρώπης. Η νομοθεσία αυτή ήδη περιλάμβανε τους βασικούς άξονες λειτουργίας μιας ανώνυμης εταιρίας, όπως την ξέρουμε σήμερα με την περιορισμένη ευθύνη των ιδιοκτητών – μετόχων, την ελευθερία στη μεταβίβαση των μετοχών, το σημαντικό ρόλο των διοικούντων και τη σημασία του καταστατικού, ως κανονισμό λειτουργίας της, αποδεικνύοντας, ότι η ιδέα της ανώνυμης εταιρίας ως μια μεγάλη οικονομική μονάδα με διευρυμένη γεωγραφική διασπορά δραστηριοτήτων υπήρχε από την αρχή της ίδρυσής της¹⁸.

Στην Ελλάδα, ο βασιλιάς Όθωνας μετάφρασε το 1835 τις βασικές διατάξεις από το γαλλικό εμπορικό δίκαιο, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η πρώτη οργανωμένη νομοθετική προσπάθεια ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων, περιλαμβάνοντας τις νομικές μορφές των ομόρρυθμων, ετερορρυθμων και ανωνύμων εταιριών. Στην τελευταία γίνεται ειδική μνεία στην ευθύνη των μετόχων μέχρι το ποσό που δίνουν για

¹⁸ Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Η ιστορία της ανώνυμης εταιρίας στην Ελλάδα*, άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.Accountancy Greece.gr/i-istoria-tis-anonymis-etairias-stin-ellada-konstantinos-i-niforopoylos-orkotos-elegktis-logistis-orion-a-e/>

το κεφάλαιο αυτής και στην τοιχοκόλληση του καταστατικού της με τρόπο που να της δίνει δημοσιότητα σε όλα τα μέρη που εμπλέκει και επιθυμούν να λάβουν γνώση. Μάλιστα, έως το 1877 δεν υπήρξε καμία φορολογική επιβάρυνση στα κέρδη των ανωνύμων εταιριών προκειμένου να ωθηθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία και το επιχειρείν, ενώ ο πρώτος φόρος που επιβλήθηκε ήταν ένα ποσοστό 2% επί των διανεμόμενων κερδών με τη μορφή μερισμάτων. Απόρροια όλης αυτής της πρωτοβουλίας ήταν η σύσταση επτά ανωνύμων εταιριών στη χώρα, με τις πρώτες έξι να έχουν έδρα στο νησί της Σύρου και τη μία στην Αθήνα¹⁹.

Από εκεί και ύστερα, η πρώτη σοβαρή προσπάθεια συγκρότησης διατάξεων που θα αφορούν τη σύσταση, τη λειτουργία, το λογιστικό χειρισμό, τον τρόπο διοίκησης και τη λύση της ανώνυμης εταιρίας είναι ο γνωστός Ν.2190/1920 στην νεότερη Ελλάδα ο οποίος είχε ισχύ με τις όποιες τροποποιήσεις του μέχρι το πρόσφατο 2018. Η ιδιαιτερότητα του νόμου αυτού ήταν ότι αφορούσε αποκλειστικά τη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας και αποτελούσε ένα είδος ειδικού εγχειριδίου για το πώς αυτή θα δραστηριοποιείται νόμιμα και μάλιστα με τρόπο που να μη θίγει τα συμφέροντα των μετόχων, να θέτει σαφή όρια στους διοικούντες, να παρέχει συγκεκριμένες εξουσίες στους ελεγκτές και να επιτρέπει την εύκολη διασταύρωση της φορολογικής κατάστασης από τον κρατικό μηχανισμό²⁰.

Προφανώς με την πάροδο των ετών, την αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στη χώρα, την ανάπτυξη της εγχώριας οικονομίας, την άνθηση των διασυνοριακών δοσοληψιών και το σημαντικό ρόλο του ιντερνέτ στο επιχειρείν, οι διατάξεις του Ν. 2190/1920 εμπλουτίστηκαν σημαντικά με κυριότερη προσπάθεια το Ν. 3604/2007²¹, ο οποίος στην ουσία θεράπευε κάποια θέματα εκσυγχρονισμού του περιεχομένου του καταστατικού, άλλα ζητήματα που αφορούσαν τον έλεγχο από πλευράς της κρατικής μηχανής, θέματα προστασίας των μετόχων που κατείχαν μικρό ποσοστό, άλλα

¹⁹Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Η ιστορία της ανώνυμης εταιρίας στην Ελλάδα*, άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.Accountancy Greece.gr/i-istoria-tis-anonymis-etairias-stin-ellada-konstantinos-i-niforopoylos-orkotos-elegktis-logistis-orion-a-e/>

²⁰Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Η ιστορία της ανώνυμης εταιρίας στην Ελλάδα*, άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.Accountancy Greece.gr/i-istoria-tis-anonymis-etairias-stin-ellada-konstantinos-i-niforopoylos-orkotos-elegktis-logistis-orion-a-e/>

²¹<https://www.taxheaven.gr/law/3604/2007>

προβλήματα που υπήρχαν κατά τις εξαγορές και συγχωνεύσεις ανωνύμων εταιριών κ.α.²²

Όλα αυτά μέχρι το σύγχρονο 2018, όπου θεσμοθετήθηκε ο Ν. 4548/2018 επιφέροντας μια σε βάθος αναβάθμιση των διατάξεων που αφορούν την ανώνυμη εταιρία με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της σύγχρονης επιχείρησης, παρέχοντας πολλές διοικητικές και διαχειριστικές διευκολύνσεις, αφού αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο και τη συμμετοχή του διαδικτύου στις σημερινές εμπορικές συναλλαγές. Με το νόμο αυτό υπάρχει σαφής διαχωρισμός των άρθρων που αφορούν την αμιγώς λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας και αυτών που αφορούν τη λογιστική της παρακολούθησης, εστιάζοντας σε θέματα κυρίως διοικητικά και ζητήματα που αφορούν τη σχέση μεταξύ των μετόχων και των διοικούντων, ώστε να γίνονται κατανοητά τα όρια της εξουσίας τους. Όλα αυτά υπό το πρίσμα της σύγχρονης εποχής, καθώς η ανώνυμη εταιρία εξακολουθεί και παραμένει η νομική μορφή που προτιμάται, όταν πρόκειται για μεγάλες οικονομικά επενδύσεις, με κύριο χαρακτηριστικό τις εισαγωγές και εξαγωγές.

3.2 Νομοθετικό πλαίσιο του Ν.4548/2018

Το νομοθετικό πλαίσιο του συγκεκριμένου νόμου βασίστηκε πάνω στην ανάγκη των σύγχρονων ανωνύμων εταιριών να διαθέτουν διατάξεις οι οποίες να είναι απλές, εύκολες στην καθημερινή εφαρμογή τους και οι οποίες θα οδηγούσαν σε μείωση του λειτουργικού κόστους και στον περιορισμό της γραφειοκρατίας. Με άλλα λόγια, η νέα νομοθεσία θα έπρεπε να ικανοποιεί τις απαιτήσεις και τις ανάγκες των οικονομικών μονάδων, όπως γίνονται αντιληπτές στην εποχή μας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αιτιολογική έκθεση²³ εισαγωγής του Νόμου προς διαβούλευση στην Βουλή των Ελλήνων, καθώς εστιάζει στις βασικές αιτίες νομοθέτησής του. Αρχής γενομένης από την πολυετή παλαιότητα των προηγούμενων

²²Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Η ιστορία της ανώνυμης εταιρίας στην Ελλάδα*, άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.Accountancy Greece.gr/i-istoria-tis-anonymis-etairias-stin-ellada-konstantinos-i-niforopoylos-orkotos-elegktis-logistis-orion-a-e/>

²²<https://www.taxheaven.gr/law/3604/2007>

²³ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf> , σελ 1

άρθρων του Ν.2190/1920, οι οποίες θέσπιζαν τη διοικητική λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας μέχρι και την 31/12/2018, το νομοθετικό πλαίσιο περί ανωνύμων επιχειρήσεων έπρεπε να εκσυγχρονιστεί και κυρίως να εναρμοσθεί στις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου, περιλαμβάνοντας διάφορες ρυθμιστικές αποφάσεις που προέρχονταν από Ευρωπαϊκές Οδηγίες. Αυτό συνεπάγεται ότι η ανανέωση των εγχώριων διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών ήταν αναγκαστική και επιτελική χρονικά στη νομοθέτησή της.

Από εκεί και ύστερα, ο εν λόγω Νόμος αφορά μια σημαντική προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των άρθρων που αφορούν τη συγκεκριμένη νομική μορφή σε ένα κείμενο, ώστε οποιοδήποτε θέμα αφορά τη λειτουργία της σε όλο το φάσμα να επιλύεται μόνο από τις διατάξεις αυτές χωρίς να γίνεται μνεία ή αναζήτηση σε άλλα άρθρα. Πρόκειται δηλαδή για μια οργανωμένη προσπάθεια συνάθροισης των διατάξεων των ανωνύμων εταιριών συνδυαστικά μάλιστα με την εισαγωγή νέων άρθρων στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού που εφαρμόστηκε.

Το νομοθετικό πλαίσιο του Ν. 4548/2018 έρχεται επίσης σε πλήρη συμφωνία με τις λοιπές διατάξεις που αφορούν τις ανώνυμες επιχειρήσεις με έμφαση τη λογιστική παρακολούθηση των δραστηριοτήτων της. Λαμβανομένου υπόψη ότι ο συγκεκριμένος Νόμος περιλαμβάνει άρθρα διοικητικού περιεχομένου, διαχειριστικής φύσης, νομιμότητας των αποφάσεων και οριοθέτησης των εξουσιών των επιμέρους οργάνων που το απαρτίζουν, όφειλε να συνάδει με την πληροφόρηση που καλείται η λογιστική επιστήμη να προσφέρει με την αντίστοιχη πρόσφατη θέσπιση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων του Ν. 4308/2014. Σε αυτή τη λογική, θα έπρεπε ο συγκεκριμένος νόμος να διευκολύνει και να προάγει το έργο των λογιστών, ώστε ο τρόπος που λειτουργεί μια ανώνυμη εταιρία και αποφασίζει για τις καθημερινές εργασίες της να είναι σύμφωνος με τους κανόνες που ορίζει το λογιστικό νομικό πλαίσιο, όπως και επετεύχθη.

Στην ίδια λογική, οι νέες διατάξεις βρίσκονται σε συμφωνία και με άλλους νόμους που συνδέονται άμεσα με τη σύννομη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας, όπως τα άρθρα περί δημοσιότητας των λογιστικών καταστάσεων, πρακτικών γενικής συνέλευσης και τροποποίησης καταστατικού και με διατάξεις σχετικά με το δίκαιο των μετασχηματισμών και μετατροπών νομικών μορφών. Στην ίδια κατηγορία επίσης εντάσσονται και νομοθετήματα που αφορούν την υποχρεωτικότητα ελέγχου από

εξωτερικούς ορκωτούς λογιστές με σκοπό την επαλήθευση και την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, με τα οποία ο Ν. 4548/2018 βρίσκεται πλέον σε πλήρη εναρμόνιση.

Σε αυτό το σημείο αξίζει επιπλέον να επισημανθεί ότι το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο χρησιμοποιεί κοινούς όρους και ορολογίες με τις άνω διατάξεις των νόμων με τους οποίους «συνεργάζεται» ώστε συνολικά το εταιρικό δίκαιο που αφορά την ανώνυμη εταιρία να έχει ομοιογενή βάση λεκτικού κειμένου σε όλες τις εκφάνσεις του και να μην υπάρχει απόκλιση γλωσσολογικού περιεχομένου.

Ένα ακόμη βασικό χαρακτηριστικό του νέου νόμου, όπως φαίνεται στην αιτιολογική έκθεση²⁴ είναι η τάση για απλοποίηση των διατάξεων, τόσο όσον αφορά το περιεχόμενό τους, ώστε να γίνουν πιο κατανοητές και φιλικές προς αυτούς που θα τις εφαρμόσουν, όσο και προς το επιτελικό έργο στο οποίο στοχεύουν πάντα στα πλαίσια απλούστευσης των διαχειριστικών διαδικασιών που πραγματοποιούνται σε μια ανώνυμη εταιρία. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος υπάρχει κατακόρυφη μείωση των γραφειοκρατικών απαιτήσεων, αναγνωρίζοντας και αναβαθμίζοντας το ρόλο του διαδικτύου ως μέσο άσκησης διοίκησης σε μια ανώνυμη εταιρία, καθώς η τεχνολογία αυτή έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό τη φύση και τη λειτουργία της σύγχρονης οικονομικής μονάδας εν γένει. Το γεγονός λοιπόν ότι αναγνωρίζονται και νομοθετικά κάποια τεχνολογικά εργαλεία, όπως είναι για παράδειγμα η σύγκληση διοικητικού συμβουλίου από απόσταση και μέσω τηλεδιάσκεψης ως έγκυρος τρόπος άσκησης διοίκησης με όλα τα έννομα αποτελέσματα που αυτός έχει, καθιστά κατανοητή την ανάγκη αναβάθμισης των διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν και στη μείωση χρόνου στην καθημερινή διαχείριση των υποθέσεων μιας τέτοιας οντότητας, λαμβανομένου υπόψη ότι οι σύγχρονες συνθήκες εργασίας είναι ταχύτατες, εντατικές και άμεσες. Το να μειωθεί λοιπόν η γραφειοκρατία με ταυτόχρονη αναγνώριση νομικά του διαδικτύου ως μέσου άσκησης διοικητικής εξουσίας, είναι μια πρόταση που εκσυγχρονίζεται σημαντικά το νομοθετικό πλαίσιο των ανωνύμων εταιριών και μάλιστα προς όφελος των χρόνων που απαιτούνται για να διεκπεραιωθούν όλες οι υποθέσεις ημερήσιας διάταξης.

²⁴ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>, σελ 1

Σε αυτά τα πλαίσια, η αιτιολογική έκθεση²⁵ υπερθεματίζει αυτή τη προσπάθεια καθώς εξασφαλίζεται ένα υψηλότερο επίπεδο ποιότητας κανόνων και κανονισμών δικαίου για μια νομική μορφή που σχετίζεται με υψηλούς οικονομικούς όρους. Το σύνολο του εταιρικού δικαίου μπαίνει σε μια σύγχρονη νέα βάση με σκοπό να θεραπεύσει πρακτικά προβλήματα του παρελθόντος, να εξαφανίσει χρονοβόρες διαδικασίες και να ρυθμίσει όλα τα ζητήματα που προκύπτουν από τις σχέσεις διοίκησης και μετόχων με πιο αποτελεσματικό τρόπο.

3.3 Αναγκαιότητα και λόγοι εφαρμογής του Ν.4548/2018

Η αλλαγή στις διατάξεις περί ανωνύμων εταιριών που έφερε ο Ν. 4548/2018 είναι κάτι περισσότερο από αναγκαία λαμβανομένου υπόψη του τρόπου διοίκησης των επιχειρήσεων αυτών τη σημερινή εποχή. Με την τεχνολογική εξέλιξη και τις παγκόσμιες συγκυρίες, όπως η σε εξέλιξη πανδημία και η διεθνής πολιτική αστάθεια, ο τρόπος διοίκησης έχει αλλάξει ριζικά με τους ιθύνοντες να λαμβάνουν αποφάσεις ακόμα και όταν δεν εξασφαλίζεται η φυσική τους παρουσία σε κάποιο συμβούλιο, διατηρώντας όμως την ανάγκη να είναι νόμιμες και έγκυρες ως προς τα αποτελέσματα που δημιουργούν. Επιπλέον, η γεωγραφική διασπορά των επενδυτών στα πλαίσια μιας διεθνούς παγκοσμιοποιημένης οικονομίας απαιτεί νέους τεχνολογικά τρόπους υλοποίησης των γενικών συνελεύσεων και αποτελεσματικών ελεγκτικών μηχανισμών που ο ίδιος ο Νόμος θα εξασφαλίσει προκειμένου τα συμφέροντα τους να μην θίγονται από τους ιθύνοντες των επιχειρήσεων.

Το τελευταίο εξηγεί ότι δεν είναι μόνο η χρονική συγκυρία με τη διευρυμένη χρήση του διαδικτύου και των τεχνολογικών μέσων που έχει αλλάξει τη δομή και τη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας στις μέρες μας, αλλά και οι απαιτήσεις των επενδυτών που ανήκουν σε άλλες χώρες και δεν έχουν προσωπικούς δεσμούς με τις οικονομικές μονάδες των οποίων αγοράζουν μετοχές, όπως συνέβαινε ιστορικά με την ελληνική οικονομία η οποία αποτελούντο κυρίως από οικογενειακές επιχειρήσεις. Εάν

²⁵ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>, σελ 2

σε αυτά προστεθεί και ο νέος τρόπος ζωής που τα υγειονομικά πρωτόκολλα επιβάλλουν, γίνεται κατανοητό πως ο εκσυγχρονισμός των διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών ήταν κάτι περισσότερο από επιβεβλημένος προκειμένου να εξασφαλιστεί η βραχυχρόνια και μακροχρόνια επιβίωση αυτών.

Μια ακόμη αναγκαιότητα που εξηγεί γιατί ο Ν. 4548/2018 έγινε με χαρά αποδεκτός στις εν λόγω εταιρίες σχετίζεται με τον περιορισμό του κρατικού παρεμβατισμού στα καθημερινά δρώμενα των ανωνύμων εταιριών, όπως άλλωστε επίσης επισημαίνεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου²⁶, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει η κρατική εποπτεία που είναι αναγκαία. Πιο συγκεκριμένα, οι διατάξεις του Ν. 4548/2018 καλωσορίζουν τη σύσταση και τη λειτουργία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) ως μια κρατική ρυθμιστική αρχή που παρακολουθεί και ελέγχει το τεχνικό μέρος που αφορά στις μεταβολές στο καταστατικό των ανωνύμων εταιριών και άλλες σημαντικές εταιρικές πράξεις εξασφαλίζοντας συνάμα τις ανάγκες δημοσιότητας προς τρίτους που οφείλουν να αναδεικνύουν οι επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους και της νομικής μορφής. Με αυτό τον τρόπο, παύουν αρκετές γραφειοκρατικές ενέργειες που ήταν υποχρεωτικές με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 προκειμένου οι εν λόγω πράξεις να είναι νόμιμες, ενώ η όλη επαφή με το ΓΕΜΗ είναι ηλεκτρονική, ελαχιστοποιώντας τους χρόνους διεκπεραίωσης των υποθέσεων αυτών. Σε αυτό το πλαίσιο, η κρατική εποπτεία περιορίζεται σε ότι αφορά την τήρηση του εταιρικού δικαίου με σκοπό την εξασφάλιση των συμφερόντων των μετόχων, ενώ η ψηφιοποίηση της διευκολύνει την καθημερινή λειτουργία των ανωνύμων εταιριών χωρίς να θέτει τα γραφειοκρατικά εμπόδια του παρελθόντος.

Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η κρατική εποπτεία δεν εξαντλείται μόνο στο ρόλο και στην ύπαρξη του ΓΕΜΗ, καθώς είναι πολλά τα ζητήματα που άπτονται στη νόμιμη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας. Το κυριότερο ίσως ζήτημα αφορά τη νομιμότητα των συναλλαγών της, ωστόσο, οι νέες διατάξεις του Ν. 4548/2018 διαχωρίζουν τον κρατικό παρεμβατισμό σε επίπεδο διοικητικού και διαχειριστικού ελέγχου με τις υπόλοιπες δημόσιες υπηρεσίες που εξετάζουν άλλες σκοπιμότητες, όπως υποθέσεις κεφαλαιαγοράς, θέματα παράνομων συναλλαγών, ζητήματα που αφορούν την περιβαλλοντική συνείδηση των ανωνύμων εταιριών, διενέξεις με το προσωπικό σε

²⁶ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>, σελ 2

επίπεδο τήρησης της εργατικής νομοθεσίας κ.ά. Επιπλέον, αρκετά θέματα που αφορούν διαφορές στα όργανα εξουσίας μπορούν πλέον να επιλυθούν εξωδικαστικά, κατόπιν διαιτητικής επίλυσης των μεταξύ τους ζητημάτων, χωρίς να προχωράνε οι υποθέσεις σε δικαστική μάχη, ως μια προσπάθεια μείωσης των υποθέσεων που καταλήγουν για επίλυση στα ελληνικά δικαστήρια. Επομένως, η κρατική εποπτεία εξακολουθεί και υφίσταται σε διάφορα επίπεδα που επηρεάζουν την ανώνυμη εταιρία, αλλά οι διατάξεις που αφορούν αμιγώς τον τρόπο διοίκησης και καθημερινής λειτουργίας της συγκεντρώνονται αποκλειστικά στο Ν. 4548/2018.

Ένας ακόμη παράγοντας που ήταν εξαιρετικά σημαντικός και οδήγησε στον εκσυγχρονισμό των διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών ήταν η ανάγκη να εισαχθούν κάποιιοι νέοι όροι που αφορούσαν συναλλαγές που δεν υπήρχαν στα παλαιότερα άρθρα του Ν.2190/1920. Αναλυτικότερα, με την πάροδο των ετών, τη χρήση του ιντερνέτ και την πολυπλοκότητα των συναλλαγών που τη σημερινή εποχή είναι διασυνοριακές, δημιουργήθηκαν συναλλαγές με νέο περιεχόμενο που αφορούσαν κυρίως την χρηματοδότηση των ανωνύμων εταιριών, χωρίς να συνοδεύονται από ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο νόμου ως προς τη λογιστική και νόμιμη εφαρμογή τους. Παραδείγματα αυτής της κατηγορίας είναι οι συνδεδεμένοι τίτλοι, οι άυλοι τίτλοι που πλέον μπορούν να τυπωθούν και από εταιρίες που δεν έχουν τη μετοχή τους υπό διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο, άλλοι τίτλοι απόκτησης μετοχών γνωστοί ως warrants και συναφείς περιπτώσεις. Όπως γίνεται κατανοητό, με την προσθήκη αυτών των διατάξεων λύνονται πολλά θέματα νομοθετικής φύσης στα οποία υπήρχε κενό νόμου ως προς την εφαρμογή τους παρόλο που στην πράξη ήταν σε ευρεία χρήση από τις ανώνυμες εταιρίες. Πρόκειται δηλαδή για ένα ακόμα αναγκαίο λόγο που οι διατάξεις των ανωνύμων εταιριών θα έπρεπε να συνάδουν, τόσο με το ευρωπαϊκό εταιρικό δίκαιο, όσο και με την εμπορική πραγματικότητα όπως διαμορφώνεται στις ημέρες μας.

Στην ίδια λογική, όπως επισημαίνεται σε άλλο σημείο της αιτιολογικής έκθεσης²⁷ εισαγωγής προς διαβούλευση του νόμου, η ελευθερία που υπάρχει στη μεταβίβαση των μετοχών από ένα πρόσωπο φυσικό ή νομικό σε ένα άλλο, ως το κύριο πλεονέκτημα επένδυσης σε μια ανώνυμη εταιρία, δημιουργούσε άλλα θέματα που αφορούσαν την

²⁷ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>, σελ 2

φοροδιαφυγή ή ακόμα και παράνομες δραστηριότητες, όπως ξέπλυμα χρημάτων και εγκληματικές πράξεις, εισοδήματα που καλύπτονταν μέσω της ανωνυμίας των μετοχών. Πλέον όλες οι μετοχές έχουν το όνομα του κομιστή τους και λειτουργούν υπό ενιαίους ρυθμιστικούς κανόνες, ενώ η μεταβίβαση τους εξακολουθεί να αποτελεί απλή διαδικασία απλά έχει ονομαστικό τίτλο.

Ίσως από τα πιο αναγκαία σημεία εφαρμογή των νέων διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών με ημερομηνία αναφοράς την 1^η Ιανουαρίου 2019 είναι η αναγνώριση της διαφορετικότητας των επιχειρήσεων αυτής της νομικής μορφής σε μέγεθος και σε δυναμική, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται άλλες νομικές υποχρεώσεις στην ίδια λογική που δημιουργούνται άλλες λογιστικές με βάση το Ν.4308/2014 των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων. Πιο συγκεκριμένα, η ελληνική οικονομία είναι αρκετή μικρή από πλευράς μεγέθους συγκριτικά με αυτή του εξωτερικού, μέσα στην οποία δραστηριοποιείται ένας αριθμός ανωνύμων εταιριών οικογενειακής προέλευσης σε μεγάλο βαθμό. Σε αυτή τη λογική, δεν είναι δίκαιο ανώνυμες εταιρίες με μικρό οικονομικό μέγεθος ενεργητικού και κύκλου εργασιών να έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις στο νομικό πλαίσιο ή να μη χαίρουν πιο ευέλικτων σχημάτων διοίκησης από ότι άλλες που είναι συντριπτικά μεγαλύτερες και οφείλουν να έχουν πιο ενδεδεχείς υποχρεώσεις για λόγους διαφάνειας και δημοσίευσης. Με τις νέες διατάξεις του Ν.4548/2018 γίνεται σεβαστός αυτός ο διαχωρισμός στις τάξεις μεγέθους των ανωνύμων εταιριών περιλαμβάνοντας άρθρα που είναι πιο ελαστικά σε κάποια σημεία που αφορούν θέματα διαχείρισης και διοίκησης.

Επιπροσθέτως, η διανομή των αποτελεσμάτων ακολουθεί μια ανανεωμένη οδό, παρέχοντας στους μετόχους τη δυνατότητα να μην διανέμουν κανένα μέρος εφόσον το επιθυμούν ή να διανείμουν ένα ποσοστό της αρεσκείας τους υπό συγκεκριμένους όρους αρκεί να ικανοποιούνται δυο πιο στοχευμένα κριτήρια που προφυλάσσουν την βιωσιμότητα της ανώνυμης εταιρίας. Ειδικά το τελευταίο εξασφαλίζει το μέλλον της εν λόγω εταιρίας από το να υπάρχουν διανεμόμενα κέρδη, όταν τα ίδια κεφάλαια ή τα αποτελέσματα χρήσης δεν επαρκούν προς όφελος των μετόχων, κριτήρια που οι παλαιές διατάξεις του Ν. 2190/1920 δεν περιλάμβαναν σε τόσο αυστηρό βαθμό και τα οποία είναι πλήρως εναρμονισμένα με τη φιλοσοφία των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.

Από εκεί και ύστερα, η βασική αναγκαιότητα που αφορούσε το πρακτικό μέρος άσκησης εξουσίας των οργάνων διοίκησης αναβαθμίζεται σε νέα βάση αναγνωρίζοντας τη νόμιμη συμμετοχή των τεχνολογικών μέσων²⁸. Πλέον, η λήψη αποφάσεων από απόσταση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι γεγονός, η οποία αποτελεί και διευρυμένη περίπτωση στην καθημερινή πραγματικότητα των ανωνύμων εταιριών, η ύπαρξη ψηφοφοριών και η επαναληψιμότητα τους, ακόμα και Γενικής Συνέλευσης μετόχων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και όχι φυσική παρουσία επίσης είναι μια νόμιμη επιλογή, η ανάληψη νέων εξουσιών από τη Διοίκηση που αφορά όμως εκτελεστικές ενέργειες, ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις μειώνεται ακόμα και ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Αυτές οι καινοτομίες όχι μόνο προάγουν σε ένα σύγχρονο και πιο αποτελεσματικό επίπεδο την καθημερινότητα μιας ανώνυμης εταιρίας αλλά και μειώνουν σημαντικά το λειτουργικό της κόστος κυρίως με τη χρήση των τεχνολογικών μέσων. Όλα τα παραπάνω είναι ενδεικτικά του πιο ευέλικτου ρόλου που οι νέες διατάξεις του Ν. 4548/2018 προσδίδουν στα όργανα διοίκησης με στόχο να μπορούν να επιτελέσουν τον καταστατικό σκοπό τους με μεγαλύτερη ευκολία και αποτελεσματικότητα σε καθημερινή βάση.

3.4 Σημεία αναφοράς και βασικές αλλαγές που έφερε ο Ν.4548/2018

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται όλες οι αλλαγές που έφεραν οι νέες διατάξεις στα πιο βασικά τους σημεία, γεγονός που εξασφάλισε την από 1^η Ιανουαρίου 2019 πιο ευέλικτη διαχείριση και πιο αποτελεσματική διοίκηση στους κόλπους των ανωνύμων εταιριών.

Η σημαντική μείωση της γραφειοκρατίας που συνοδεύεται και από περιορισμό των δαπανών με τις οποίες επιβαρύνεται μια ανώνυμη εταιρία ξεκινά με το γεγονός ότι δεν απαιτείται πλέον υποχρεωτικά η κατάρτιση συμβολαιογραφικού εγγράφου αλλά δύναται να υπογραφεί και με ένα απλό ιδιωτικό συμφωνητικό που να επέχει θέση

²⁸ Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>, σελ 3

καταστατικού αρκεί να περιλαμβάνει τα ελάχιστα που ορίζουν οι οικείες διατάξεις σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 του Ν.4548/2018²⁹. Πιο συγκεκριμένα, η κατάρτιση ενός καταστατικού αποτελούσε δεσμευτικά συμβολαιογραφική πράξη με τις προηγούμενες διατάξεις του Ν. 2190/1920 γεγονός χρονοβόρο και δαπανηρό, ακόμα και για υπό σύσταση ανώνυμες εταιρίες μικρότερου μεγέθους, όπως είναι κάποιες οικογενειακές. Το άρθρο 4 του Ν.4548/2018 θεράπευσε αυτό το στριφνό σημείο που οι επενδυτές συναντούσαν από το ξεκίνημα της ανώνυμης εταιρίας κατά τη διάρκεια ίδρυσής της, με την αποδοχή μιας γραπτής ιδιωτικής συμφωνίας για τη θέση του καταστατικού, αρκεί να πληροί τις προδιαγραφές του συγκεκριμένου άρθρου.

Στη συνέχεια, εκτός από την αλλαγή στο ποσό του ελάχιστου κεφαλαίου που θα πρέπει να είναι καταβλημένο για τις συνήθεις ανώνυμες εταιρίες εμπορικού ενδιαφέροντος στα 25.000€, απλοποιήσεις επήλθαν και σε κάποια άλλα σημεία καθημερινής τριβής και επικοινωνιακού χαρακτήρα που αποδέσμευσαν την εν λόγω νομική μορφή από διάφορα στεγανά του παρελθόντος όπως³⁰:

- Η επωνυμία πλέον της ανώνυμης εταιρίας μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε λεκτική έκφραση, είτε να είναι αποκύημα της φαντασίας, είτε πραγματικό χαρακτηριστικό της ίδιας της επιχείρησης. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται η δυνατότητα σε μια ανώνυμη εταιρία να λάβει διακριτό ρόλο στη συνείδηση των καταναλωτών από την επωνυμία της και μόνο που μπορεί επιπλέον να είναι στοιχείο του αντικειμένου εργασιών της, χωρίς να υπάρχει αναφορά στα ονόματα των ιδρυτών.
- Επιτρέπεται η σύσταση μιας ανώνυμης εταιρίας χωρίς να έχει περιορισμένη ζωή. Αυτό είναι αρκετά σπουδαία αλλαγή, καθώς η επιχείρηση απαλλάσσεται από τις δεσμευτικές και χρονοβόρες Γενικές Συνελεύσεις μετόχων που στοχεύουν στην τροποποίηση του καταστατικού με ό,τι γραφειοκρατική διεργασία συνεπάγεται αυτό ως προς το χρόνο ζωής της εταιρίας, δίνοντας την επιλογή αυτή να είναι αορίστου.
- Επιπλέον, η ονομαστική αξία μιας μετοχής δύνανται να έχει τιμή ίση με 0,04€ αντί του 0,30€ που ήταν παλαιότερα, απόφαση που επιτρέπει, τόσο στην ακόμα μεγαλύτερη ευκολία μεταβίβασης των μετοχών και εύρεσης επενδυτών, όσο και στην

²⁹ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³⁰ Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Ν. 4548/2018 (Ανώνυμες Εταιρείες) 40 Κύρια σημεία - Διαφορές σε σχέση με τον κ.ν. 2190/1920 - Διατάξεις που αφορούν Λογιστές και Ελεγκτές*, άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/31760/arora-n-4548-2018-anwnymes-etairies-40-kyria-shmeia-diafores-se-sxesh-me-ton-k-n-2190-1920-diataxeis-pou-aforoun-logistes-kai-elegktes>

πιο εύκολη μείωση του κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρίας περιορίζοντας την ονομαστική αξία της μετοχής της.

- Όσον αφορά τις όποιες διενέξεις προκύπτουν κατά τη διάρκεια ζωής μιας ανώνυμης εταιρίας, αρμόδιο όργανο συζήτησης και επίλυσης αυτών είναι το μονομελές πρωτοδικείο της εν λόγω νομικής μορφής στη διεύθυνση που εδρεύει όμως και όχι στα υποκαταστήματα που ενδεχομένως διαθέτει.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό σημείο που αναβαθμίστηκε είναι η εισφορά οποιουδήποτε υλικού πράγματος ως μέρος του κεφαλαίου μιας ανώνυμης, κυρίως ως προς τη διαδικασία εύρεσης της αξίας του. Αναλυτικότερα, με το άρθρο 9 του Ν. 2190/1920 για να δοθεί αξία σε ένα πράγμα κινητό ή ακίνητο που εισέφεραν οι μέτοχοι μιας ανώνυμης θα έπρεπε να συγκεντρωθεί μια ομάδα συγκεκριμένων ατόμων από το σώμα των εξωτερικών ορκωτών λογιστών, του οικείου επιμελητηρίου και κάποιοι εμπειρογνώμονες από το Υπουργείο Ανάπτυξης³¹ ώστε να γίνει η καταγραφή του στο καταστατικό της εταιρίας και εν συνεχεία να περάσει στην ιδιοκτησία της. Αυτή η εξαιρετικά δυσχερής και χρονικά παρατεταμένη διαδικασία ήταν σημαντικό αρνητικό στοιχείο στην ίδρυση μιας ανώνυμης εταιρίας στην οποία οι εισφορές πραγματοποιούνταν σε είδος αντί για μετρητά, γεγονός που αντιμετωπίστηκε πλέον με τις νέες διατάξεις. Συγκεκριμένα, το άρθρο 17 του Ν. 4548/2018³² αναφέρει ότι αρκεί μια ομάδα από δύο ορκωτούς λογιστές για να πιστοποιήσουν την αξία των συγκεκριμένων εισφορών χωρίς να εμπλέκονται φορείς του Δημοσίου Τομέα, με την έκθεση των οποίων να λαμβάνει όλες τις νόμιμες διατυπώσεις και δημοσιότητα που απαιτεί ο νόμος. Με αυτό τον τρόπο, λύνεται ένα χρόνιο και χρονοβόρο πρόβλημα στην αποτίμηση των αγαθών που περιλαμβάνονται στις εισφορές και επιταχύνονται οι διαδικασίες σύστασης μιας ανώνυμης εταιρίας.

Στον ίδιο πνεύμα, το άρθρο 33 του Ν. 4548/2018³³ περιγράφει όλους τους τίτλους υπό μορφή χρεογράφων που δύναται να εκδώσει μια ανώνυμη εταιρία προκειμένου να αντλήσει επιπλέον επενδυτικά κεφάλαια, ειδικά για αυτές τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε τροχιά ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, εκτός από τις μετοχές, τις ομολογίες και τους ιδρυτικούς τίτλους που ήδη μνημονεύονταν στις παλαιές διατάξεις

³¹ <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-2190-1920/arthro-9-nomos-2190-1920-apotimisi-ton-etairikon-eisforon>

³² <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³³ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

των ανωνύμων εταιριών του Ν. 2190/1920, ο νέος Νόμος 4548/2018 αναφέρει επιπροσθέτως τα δικαιώματα κτήσης μετοχών, γνωστά στον εμπορικό κόσμο ως warrants. Πρόκειται για δικαιώματα που έχουν οι κομιστές τους να αγοράσουν τις μετοχές μιας ανώνυμης εταιρίας σε μια προκαθορισμένη τιμή, ώστε, αφενός οι ίδιοι να κάνουν χρήση αυτών σε ενδεχόμενη άνοδο της τιμής των μετοχών και αφετέρου η ίδια η ανώνυμη εταιρία αντλεί νέα επενδυτικά κεφάλαια. Τα warrants είναι διεθνώς διαδεδομένα ως μια νέα μορφή επένδυσης καθώς προσφέρουν το δικαίωμα απόκτησης μετοχών άλλων επιχειρήσεων και όχι την υποχρέωση.

Ίσως από τους πιο σημαντικούς νεωτερισμούς που δείχνει και τη σημασία της συμμετοχής της τεχνολογίας και του διαδικτύου στο σύγχρονο επιχειρείν είναι η ύπαρξη και ο αναβαθμισμένος ρόλος του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) στη σύσταση και λειτουργία όχι μόνο μιας ανώνυμης εταιρίας αλλά και του συνόλου των νομικών μορφών των εταιριών στην Ελλάδα. Πρόκειται για ένα φορέα που ανήκει στο οικείο επιμελητήριο και συγκεντρώνει ηλεκτρονικά όλα τα στοιχεία που δημιουργούν το δημόσιο φάκελο μιας ανώνυμης εταιρίας ικανοποιώντας ανάγκες δημοσιότητας υπό την έννοια, ότι τρίτοι μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες για την επιχείρηση μέσω διαδικτύου από το αρχείο του ΓΕΜΗ. Παράλληλα, η δημοσίευση των βασικών δεδομένων μιας ανώνυμης εταιρίας, όπως ορίζει το άρθρο 12 του Ν.4548/2018 όπως το καταστατικό και οι ετήσιες λογιστικές καταστάσεις βρίσκονται υπό την εποπτεία του ΓΕΜΗ ως προς τη νόμιμη πληρότητα τους και συνθέτουν τον ηλεκτρονικό της φάκελο, που είναι άμεσα διαθέσιμος σε οποιοδήποτε χρόνο προς τον οποιοδήποτε.

Παράλληλα, αρκετές διαφορές με ουσιώδη περιεχόμενο που στην ουσία αποτελούν τον πυρήνα αναβάθμισης των διατάξεων περί ανωνύμων εταιριών αφορούν την καθημερινή διοίκηση αυτών, προκειμένου και νομικά να νομοθετείται ένα μοντέλο μάνατζμεντ που να είναι ευέλικτο, απλό στην εφαρμογή του και αποτελεσματικό στους χρόνους του, ώστε τελικά να ανταποκρίνεται στις επιταγές και στις απαιτήσεις του σύγχρονου επιχειρείν. Προς αυτή την κατεύθυνση, τα βασικά σημεία που αναβάθμισαν την εκτελεστική εξουσία της διοίκησης μιας ανώνυμης εταιρίας με σκοπό να είναι επιτελική και αποδοτική στον σκοπό της είναι τα κάτωθι:

☞ Αναγνωρίζεται η δυνατότητα που έχει το Διοικητικό Συμβούλιο μιας ανώνυμης εταιρίας να δημιουργήσει ένα επιπλέον εκτελεστικό όργανο που θα λάβει κάποιες από τις καθημερινές αρμοδιότητες του σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 87 του Ν.

4548/2018³⁴. Πρόκειται για την εξουσιοδότηση κάποιων συγκεκριμένων καθηκόντων προς τρίτα μέρη είτε συμμετέχουν ήδη στη διοίκηση είτε όχι, συγκροτώντας κατά μια έννοια μια εκτελεστική επιτροπή. Στόχος του άρθρου αυτού είναι η αποσυμφόρηση του Διοικητικού Συμβουλίου από κάποιες χρονοβόρες διεργασίες που ανήκουν στην δικαιοδοσία του, προκειμένου να επικεντρωθεί σε θέματα πιο ουσιώδη για το ρόλο του καθημερινής εμβέλειας. Το ίδιο άρθρο μάλιστα αναφέρει, ότι τα τρίτα μέρη εφόσον λάβουν εντολή από το Διοικητικό Συμβούλιο για την εκτέλεση κάποιων δραστηριοτήτων μπορούν με τη σειρά τους να μεταβιβάσουν αυτή την εξουσία σε άλλα μέρη με σκοπό να τη φέρουν εις πέρας, γεγονός που αποδεικνύει την ελευθερία κινήσεων σε επίπεδο διατάξεων που τόσο είναι απαραίτητη για την καθημερινότητα των επιχειρήσεων.

➤ Διευρύνεται ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου που μπορούν να εκλεγούν από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων σε 2/5 από 1/3 που ήταν. Αυτό το άρθρο 79 του Ν. 4548/2018³⁵ επικεντρώνεται κυρίως σε μικρού μεγέθους ανώνυμες εταιρίες που οι μεγαλομέτοχοι ή ιδρυτές είναι συνήθως και μέλη διοικητικού συμβουλίου προκειμένου να επιταχύνει τις διαδικασίες εκλογής διοίκησης.

➤ Στην ίδια λογική, το άρθρο 115 του Ν. 4548/2018³⁶ επιτρέπει τη δημιουργία μονομελούς Διοικητικού Συμβουλίου για ανώνυμες εταιρίες, όμως που δεν είναι μεσαίου και μεγάλου μεγέθους. Στην ουσία και αυτό το άρθρο αναγνωρίζει το οικονομικό μέγεθος της ανώνυμης εταιρίας ως βάση για τον τρόπο που θα λειτουργεί, παρέχοντας αρκετές πρακτικές διευκολύνσεις σε αυτή που είναι πιο περιορισμένων εμπορικών συναλλαγών. Συνεπώς, το μονομελές Διοικητικό Συμβούλιο επέχει τη θέση ενός συμβούλου περισσότερο που έχει διαχειριστικό χαρακτήρα και διευθύνει τις καθημερινές εργασίες λαμβάνοντας αποφάσεις, ενώ πάντα στο ρόλο αυτό εκλέγεται ένα φυσικό πρόσωπο. Με αυτό τον τρόπο, μικρές ανώνυμες εταιρίες λειτουργούν με ευκολία και λαμβάνουν πολύ γρήγορα αποφάσεις για τα θέματα ημερήσιας διάταξης χωρίς να χρειάζεται να συγκαλείται πολυμελές Διοικητικό Συμβούλιο και να χάνεται χρόνος.

➤ Επιπροσθέτως, αναγνωρίζεται νομικά η εγκυρότητα αποφάσεων διοίκησης ακόμα και σε περιπτώσεις που δεν έχουν πραγματοποιηθεί συνεδριάσεις, φυσική

³⁴ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³⁵ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³⁶ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

παρουσία. Το άρθρο 94 του Ν. 4548/2018³⁷ αναφέρει ότι εφόσον έχουν υπογράψει όλα τα μέλη μια απόφαση που έχει καταγραφεί στα πρακτικά ακόμα και όταν δεν έχουν συναντηθεί είτε μέσω διαδικτύου ή φυσική παρουσία, η απόφαση αυτή είναι έγκυρη και όλα τα αποτελέσματα που δημιουργεί είναι νόμιμα. Μάλιστα, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι ίδιες διατάξεις αναγνωρίζουν την ηλεκτρονική αλληλογραφία ως μέσο υπογραφής των μελών του διοικητικού συμβουλίου και διατύπωσης άποψης, γεγονός που διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την καθημερινή διαχείριση μιας ανώνυμης εταιρίας.

☞ Στο ίδιο πνεύμα αναγνωρίζεται και η τηλεδιάσκεψη ως μέσο συμμετοχής σε μια σύγκληση του διοικητικού συμβουλίου προκειμένου όλα τα μέλη να είναι παρόντα, όπως αναφέρει το άρθρο 90 του Ν. 4548/2018³⁸. Η τηλεδιάσκεψη επιτρέπει τη γεωγραφική διασπορά των μελών της ομάδας διοίκησης, γεγονός που συμβαίνει εκτενώς στην πράξη για επαγγελματικούς λόγους, αλλά θεραπεύει την αδυναμία τους για λήψη αποφάσεων τρεχόντων ζητημάτων, αναγνωρίζοντας ακόμα μια φορά τη σπουδαία συμμετοχή των τεχνολογικών μέσων ως φορείς άσκησης έγκυρης και νόμιμης εξουσίας.

Όσον αφορά το λογιστικό μέρος τήρησης των ανωνύμων εταιριών, αλλαγές επήλθαν και στον τρόπο διανομής των κερδών, όπως αναφέρονται στα άρθρα 158 έως 164 του ίδιου νόμου, προσθέτοντας δυο ποσοτικά κριτήρια που δεν υπήρχαν στις παλαιότερες διατάξεις. Πιο συγκεκριμένα, αναγνωρίζονται κάποια μη πραγματοποιημένα κέρδη που προκύπτουν από νέες μεθόδους αποτίμησης κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και τα οποία δεν δύνανται να αποτελούν αντικείμενο διανομής, αφού ακόμα ανήκουν στο επίπεδο του λογιστικού χειρισμού και όχι της πραγματικής εμπορικής συναλλαγής. Παραδείγματα αυτής της κατηγορίας είναι οι συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση συναλλαγών ξένου νομίσματος και τα κέρδη από επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων, όπως είναι τα πάγια. Επομένως, για να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε διανομή κερδών με γνώμονα τους περιορισμούς των άρθρων 159 και 160 του Ν. 4548/2018³⁹ θα πρέπει οι λογαριασμοί αυτοί να μη ληφθούν υπόψη, ενώ θα πρέπει συνάμα να εξασφαλίζεται μια ελάχιστη καθαρή θέση ως αξία η οποία να μη θίγει το

³⁷ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³⁸ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

³⁹ Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Ν. 4548/2018 (Ανώνυμες Εταιρείες) 40 Κύρια σημεία - Διαφορές σε σχέση με τον κ.ν. 2190/1920 - Διατάξεις που αφορούν Λογιστές και Ελεγκτές*, άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/31760/arora-n-4548-2018-anwnymes-etairies-40-kyria-shmeia-diafores-se-sxesh-me-ton-k-n-2190-1920-diataxeis-poy-aforoyn-logistes-kai-elegktes>

μέλλον της ανώνυμης εταιρίας από πλευράς βιωσιμότητας. Εφόσον λοιπόν τηρηθούν αυτοί οι δυο όροι, η Γενική Συνέλευση των μετόχων μπορεί να επιλέξει το ποσοστό μερισμάτων χρήσης που δύναται να διανεμηθεί υπό την προϋπόθεση ότι αρχικά θα έχει συγκεντρωθεί το τακτικό αποθεματικό που ορίζουν οι εν λόγω διατάξεις και ότι έχει συμφωνεί ένα ορισμένο ποσοστό κεφαλαίου στην απόφαση αυτή.

Από την άλλη πλευρά, και στην περίπτωση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων διακρίνονται πολλές αλλαγές προκειμένου το ανώτατο όργανο μιας ανώνυμης εταιρίας να συγκαλείται με αποτελεσματικότητα και να λαμβάνονται αποφάσεις ουσίας για το μέλλον της επιχείρησης. Σε αυτά τα πλαίσια, διακρίνονται τα κάτωθι βασικά σημεία στην εισαγωγή νέων διατάξεων:

❖ Μια πολύ ουσιώδη τροποποίηση είναι η ενίσχυση των δικαιωμάτων μειοψηφίας, με αρκετές διατάξεις να της δίνει περισσότερη εξουσία από ότι είχε στο παρελθόν. Πιο αναλυτικά, στο άρθρο 122 του Ν. 4548/2018⁴⁰ δίνεται η ευκαιρία ακόμα και σε ένα μέτοχο να λάβει τις πληροφορίες που χρειάζεται με ηλεκτρονικό τρόπο προκειμένου να προετοιμαστεί για τη Γενική Συνέλευση των μετόχων που θα πραγματοποιηθεί το αργότερο 10 ημέρες αργότερα. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η έγκαιρη χρονικά γνώση του κάθε μετόχου με τα θέματα ημερήσιας διάταξης, ώστε να έχει καλύτερη εικόνα για τα τρέχοντα ζητήματα που θα λάβει απόφαση το σώμα των μετόχων, ενώ θα μπορεί επιπλέον να σχηματίζει πιο εμπειριστατωμένη άποψη.

❖ Στον ίδιο χρονικό ορίζοντα, το άρθρο 123 του Ν. 4548/2018⁴¹ αναφέρει τη δυνατότητα αποστολής όλων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της ανώνυμης εταιρίας στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο των μετόχων, αφού προηγουμένως αποδείξουν και τυπικά ότι διατηρούν την ιδιότητα τους. Επομένως, όλοι οι μέτοχοι και πάλι θα έχουν το χρόνο να μελετήσουν τα λογιστικά δεδομένα τα οποία και θα εγκρίνουν στην τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων χωρίς να βρίσκονται εξ απρόοπτου σε κανένα σημείο.

❖ Μια ακόμα πολύ σημαντική αλλαγή που μείωσε εξαιρετικά τις χρονοβόρες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που πολλοί μέτοχοι εκμεταλλεύονταν για λόγους σκοπιμότητας, είναι το άρθρο 118 του Ν. 4548/2018⁴² το οποίο μειώνει τις επαναληπτικές συνεδριάσεις σε μόλις μια και μάλιστα με το 1/3 ή 1/5 του καταβλημένου κεφαλαίου να δηλώνει «παρόν». Το άρθρο αυτό στοχεύει στην

⁴⁰ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

⁴¹ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

⁴² <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

εξασφάλιση λήψης απόφασης από το ανώτατο όργανο εξουσίας μιας ανώνυμης εταιρίας, ακόμα και όταν υπάρχουν εσωτερικές συγκρούσεις και αντιδικίες μεταξύ των μετόχων.

❖ Ως προς τη σύγκληση και την οργάνωση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, οι νέες διατάξεις ορίζουν τρεις νέους τρόπους συμμετοχής σε αυτή από πλευράς μετόχων που ανταποκρίνονται στον σημερινό τρόπο ζωής των ανθρώπων αυτών:

1) Αρχικά αναγνωρίζεται η δυνατότητα σε κάποιο μέτοχο να συμμετέχει στη Γενική Συνέλευση των μετόχων από μακριά χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας και συγκεκριμένα με συμμετοχή μέσω διαδικτύου σε πραγματικό χρόνο με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων και εφόσον πληρούνται κάποιες προϋποθέσεις που ορίζει το άρθρο 125 του Ν. 4548/2018⁴³. Υπό αυτό το καθεστώς, ο μέτοχος βρίσκεται να μην απομακρυσμένα και όχι φυσική παρουσία στο χώρο της συνεδρίασης, από την άλλη μεριά όμως διαθέτει όλους τους τρόπους να θέσει την άποψη του και να ψηφίσει και μάλιστα σε πραγματικό χρόνο, διατηρώντας ακριβώς τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους μετόχους που βρίσκονται φυσική παρουσία στη συνεδρίαση.

2) Το άρθρο 126 του Ν. 4548/2018⁴⁴ επιτρέπει και τη συμμετοχή και περαιτέρω ψήφο στα θέματα της συνεδρίασης ενός μετόχου που δεν μπορεί να συμμετάσχει είτε με φυσική παρουσία είτε διαδικτυακά στη Γενική Συνέλευση των μετόχων, όταν αυτή πραγματοποιείται χρονικά και χωροταξικά, με την παροχή επιστολικής ψήφου. Πρόκειται για την περίπτωση κατάθεσης της ψήφου ενός μετόχου είτε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφία είτε με έγγραφο τρόπο στην έδρα της ανώνυμης εταιρίας, πριν συγκροτηθεί η Γενική Συνέλευση των μετόχων και αφού λάβει γνώση των θεμάτων που πρόκειται να συζητηθούν. Πρόκειται δηλαδή για μια ψήφο που δίδεται νωρίτερα χρονικά από τη συνεδρίαση των μετόχων και δημοσιεύεται χρονικά τη στιγμή που αυτή θα πραγματοποιηθεί. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η δυνατότητα συμμετοχής όλων των μετόχων στη Γενική Συνέλευση, ακόμα κι όταν δεν μπορούν να παρευρεθούν σε πραγματικό χρόνο σε αυτή. Στο ίδιο άρθρο υπάγονται και περιπτώσεις, όπου η διοίκηση μιας ανώνυμης θέτει ένα θέμα υπό συζήτηση και οι μέτοχοι απαντούν μέσω του

⁴³ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

⁴⁴ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς να παρίστανται οι ίδιοι ή χωρίς να πραγματοποιείται οποιαδήποτε συνέλευση.

❖ Για όσες ανώνυμες εταιρίες δεν διαπραγματεύονται τη μετοχή τους στο Χρηματιστήριο, αναγνωρίζεται πλέον η δυνατότητα να υπογράψουν τα πρακτικά μιας συνεδρίασης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων χωρίς όμως να έχουν συγκροτηθεί ως σώμα, ακριβώς στην ίδια λογική που συμβαίνει με το Διοικητικό Συμβούλιο. Το άρθρο 135 του Ν. 4548/2018⁴⁵ πλέον νομιμοποιεί την απόφαση μιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων χωρίς να πραγματοποιηθεί καθόλου συνέλευση και εφόσον υπογράψουν τα πρακτικά στα οποία περιλαμβάνεται αυτή η απόφαση.

❖ Στην ίδια λογική με την παραπάνω αλλαγή, επιτρέπεται πλέον η λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Γενικής Συνέλευσης των μετόχων εφόσον αυτοί συγκεντρωθούν τυχαία χωρίς να τηρηθούν οι νόμιμες διατυπώσεις και δημοσιεύσεις και εξασφαλίσουν την απόλυτη πλειοψηφία. Το μέτρο αυτό εξυπηρετεί κυρίως μικρού μεγέθους ανώνυμες εταιρίες που προέρχονται από οικογενειακό περιβάλλον και συνήθως οι μέτοχοι καταλαμβάνουν και θέσεις μελών Διοικητικού Συμβουλίου, με αποτέλεσμα να βρίσκονται συνέχεια στους κόλπους της εταιρίας. Συνεπώς, είναι πολύ εύκολο να λάβουν νόμιμα οποιαδήποτε απόφαση ως ανώτατο όργανο εξουσίας της εν λόγω επιχείρησης χωρίς να χρονοτριβούν εφόσον είναι όλοι παρόντες ως ποσοστό κεφαλαίου και υπογράψουν βέβαια και τα πρακτικά των αποφάσεων αυτών.

Ακόμη, εκτός από τα ανωτέρω, αλλαγές επήλθαν και στη διαδικασία παύσης των εργασιών μιας ανώνυμη εταιρίας, γνωστή ως διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης. Αναλυτικότερα, στα άρθρα 164 έως 171 του Ν. 4548/2018⁴⁶, παρουσιάζεται μια σωρεία αλλαγών όπως η δυνατότητα του 10% του κεφαλαίου της επιχείρησης να ζητήσει την άμεση διαγραφή της από το ΓΕΜΗ εφόσον βρίσκεται σε καθεστώς εκκαθάρισης χωρίς να διαθέτει επαρκές ενεργητικό να καλύψει τα έξοδα αυτού, ώστε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες παύσης εργασιών και να μη διαιωνίζονται ειδικά όταν δεν συντρέχουν σπουδαίοι λόγοι. Στα άρθρα αυτά περιλαμβάνεται ακόμα και η περίπτωση διαγραφής της εταιρίας από το ΓΕΜΗ, εφόσον η διαδικασία της εκκαθάρισης έχει ξεπεράσει χρονικά τα πέντε χρόνια ως ανώτατο όριο διεξαγωγής, αρκεί να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει κάποια άλλη ενέργεια που πρέπει να γίνει. Με αυτό

⁴⁵ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

⁴⁶ <https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

τον τρόπο επίσης η εκκαθάριση δεν διαρκεί πολύ καιρό και δίνεται επιπλέον κίνητρο στους εκκαθαριστές να ολοκληρώσουν τις διεργασίες χωρίς να κωλυσιεργούν.

Κεφάλαιο IV: Σύγκριση των Νόμων 4308/2014 και 4548/2018

Όπως έγινε κατανοητό από τα προηγούμενα κεφάλαια, η ύπαρξη και ο ρόλος των ανωνύμων εταιριών σε μια οικονομία είναι ζωτικός, καθώς αφορά επιχειρήσεις με μεγάλα οικονομικά μεγέθη που κινητοποιούν την επιχειρηματική δραστηριότητα της αγοράς και προάγουν την οικονομική ανάπτυξη. Οι ανώνυμες εταιρίες έχοντας ως κύριο πλεονέκτημα τον περιορισμό ευθύνης των επενδυτών, οι οποίοι και θα αγοράσουν μετοχές χωρίς να επιθυμούν οποιαδήποτε προσωπική εμπλοκή με το διοικείν, δύνανται να προσελκύσουν επενδυτές από όλο τον κόσμο σε μια προσπάθεια επιχειρηματικής εξωστρέφειας για χώρες με μικρές και αναπτυσσόμενες οικονομίες, όπως η Ελλάδα. Ταυτόχρονα, το δεύτερο βασικό πλεονέκτημα των ανωνύμων εταιριών είναι, ότι οι επενδυτές μπορούν ανά πάσα στιγμή να αποβάλλουν την ιδιότητα του μετόχου εκποιώντας τις μετοχές τους χωρίς να απαιτείται συμβολαιογραφική πράξη ή άλλη γραφειοκρατική διαδικασία, αποτελεί το κύριο κίνητρο για επενδύσεις για όλα τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που επιδιώκουν ένα άμεσο κέρδος.

Σε αυτά τα πλαίσια, η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός των διατάξεων που αφορούσαν την ανώνυμη εταιρία ήταν κάτι περισσότερο από αναγκαία προκειμένου ο τρόπος διαχείρισής της σε καθημερινή βάση να είναι εύκολος, αποτελεσματικός και όχι χρονοβόρος. Για μια νομική μορφή που η ιστορία της στην Ελλάδα ξεπερνά τα εκατό χρόνια, η ανάγκη ύπαρξης ενός νομοθετικού πλαισίου που θα συνάδει με την τρέχουσα επιχειρηματική πραγματικότητα είναι κάτι περισσότερο από σημαντική, εάν η εγχώρια οικονομία επιθυμεί να προσελκύσει ξένα επενδυτικά κεφάλαια. Ειδικά το τελευταίο κατέστη σαφές με τη χρηματοοικονομική ύφεση που ξέσπασε στη χώρα από το 2009 και μετά, η οποία οδήγησε σε κάθετο περιορισμό του κύκλου εργασιών σχεδόν όλων των επιχειρήσεων των εγχωρίων κλάδων. Αυτή η δυσμενής οικονομική συγκυρία έδειξε με σαφήνεια την ανάγκη να εισαχθούν νέα επενδυτικά κεφάλαια προκειμένου να δοθεί η ρευστότητα στην ελληνική αγορά που είχε ανάγκη προκειμένου και πάλι να

αυξήσει τη δυναμική και τη δραστηριοποίηση της. Η ανώνυμη εταιρία ως την πιο ευέλικτη νομική μορφή από όλες τις κεφαλαιουχικές εταιρίες μπορεί να το καταφέρει αυτό.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν μάταια σε δυο κατευθύνσεις. Από τη μια πλευρά, η πραγματικότητα αυτή σήμαινε ριζικές αλλαγές στο νομικό τύπο της λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας, ώστε να εισαχθούν νέα τεχνολογικά μέσα και πιο γρήγορες διαδικασίες εκτέλεσης αποφάσεων και συνάμα, μια αναδιάρθρωση στο λογιστικό μέρος ως προς την καταγραφή και απεικόνιση των οικονομικών στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις. Επομένως, σε αυτά τα πλαίσια η αναθεώρηση των διατάξεων αφορούσε και το διοικητικό μέρος της ανώνυμης εταιρίας και το αμιγώς λογιστικό, γεγονός που οδήγησε στη θεσμοθέτηση των πρόσφατων νόμων 4308/2014 και 4548/2018.

Αρχής γενομένης με την αναθεώρηση του νομοθετικού ορίζοντα που σχετίζεται με τη λογιστική παρακολούθηση των εργασιών μιας οντότητας, αυτό πρακτικά σημαίνει την υιοθέτηση νέων άρθρων που κοιτούν προς την κατεύθυνση που κινείται η παγκόσμια και όχι η εγχώρια οικονομία, λαμβανομένου υπόψη ότι η παγκοσμιοποίηση επιτρέπει διασυνοριακές επενδύσεις. Συνεπώς, η λογιστική πληροφόρηση που παρέχει μια ανώνυμη εταιρία θα πρέπει να είναι αναβαθμισμένη στα σύγχρονα οικονομικά γεγονότα, αποδεχόμενη νέες τεχνικές αποτίμησης και εισάγοντας νέα μαθηματικά μοντέλα εύρεσης αξιών. Αυτό με τη σειρά του θα οδηγήσει στην παρουσίαση λογιστικών στοιχείων που εκφράζονται σε σημερινές αξίες που είναι πιο κατανοητές από όλους τους υποψηφίους επενδυτές.

Παράλληλα, η παρεχόμενη λογιστική πληροφόρηση θα πρέπει να είναι με τον ίδιο τρόπο δομημένη που ισχύει στο παγκόσμιο επιχειρηματικό γίγνεσθαι με στόχο τα λογιστικά δεδομένα να είναι κατανοητά προς πάσα κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει ότι θα εφαρμόζονται τα ίδια υποδείγματα λογιστικών καταστάσεων με του εξωτερικού και θα υιοθετούνται λογιστικές πρακτικές που είναι γνώριμες και εφαρμόζονται από εταιρίες που ακολουθούν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα. Με αυτούς τους τρόπους, η πληροφόρηση που παρέχει το λογιστικό τμήμα είναι πλήρης και κυρίως με γνωρίμους όρους για όλους όσους ασχολούνται με την τοποθέτηση κεφαλαίων και την αναζήτηση του γρήγορου κέρδους.

Στην ίδια λογική κινείται και ο εκσυγχρονισμός των διατάξεων που αφορούν αμιγώς τη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας κυρίως ως προς το ρόλο, τα καθήκοντα, τις σχέσεις και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης. Οι σχέσεις μεταξύ των διοικούντων που λαμβάνουν καθημερινά τις αποφάσεις σε επιχειρηματικό επίπεδο προκειμένου να πραγματοποιήσουν το καταστατικό σκοπό της ανώνυμης εταιρίας και των μετόχων που ενδιαφέρονται να μάθουν για την τύχη των κεφαλαίων που έχουν επενδύσει θέτονται σε νέα βάση, με τις διατάξεις του Ν. 4548/2018 να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη προστασία τους. Ο νέος νόμος διακρίνει με μεγαλύτερη ευκρίνεια τα όρια εξουσίας κάθε οργάνου, ώστε διοίκηση και μέτοχοι να γνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ενώ συνάμα διαλευκάνει και απλοποιεί πολλά θέματα ημερήσιας ατζέντας προκειμένου να κάνει τη διαχείριση αυτής πιο εύκολη και ευέλικτη.

Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στο βασικό κοινό χαρακτηριστικό των δυο νόμων που είναι η πολύ πρόσφατη ημερομηνία ψήφισης τους που αποδεικνύει ότι πρόκειται για νομοθετήματα σύγχρονα, πρόσφατα και πλήρως εκσυγχρονισμένα. Ο μεν Νόμος των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων κατοχυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το 2014 και ο δε με την αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιριών το 2018, γεγονός που δείχνει τη διάθεση για ανανέωση και αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας σε ένα νομοθετικό πλαίσιο πιο μοντέρνο και σύγχρονο. Όλα αυτά πραγματοποιήθηκαν χρονικά την περίοδο της εξέλιξης της οικονομικής ύφεσης ως εφιαλτήριο μιας νέας εποχής που έπρεπε να χαρακτηρίζεται από διαφορετικό τρόπο σκέψης και λειτουργίας της ελληνικής οικονομίας τόσο λογιστικά όσο και νομικά και μάλιστα σε ένα είδος εταιρίας που αποτελεί στυλοβάτη της.

Το τελευταίο εξηγεί το σύγχρονο της εισαγωγής των νέων διατάξεων στο εγχώριο εμπορικό γίνεσθαι και από το γεγονός ότι αποτελούσαν κοινοτικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που όφειλαν τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν και να προσαρμόσουν στο εγχώριο δίκαιο. Η εντολή αυτή δείχνει την παγκόσμια διάθεση που υπάρχει στις κυβερνήσεις, να δώσουν έναν νέο τρόπο εργασίας στις ανώνυμες εταιρίες προκειμένου να διευκολύνουν την καθημερινότητα τους και να απλοποιήσουν τις νομικές διαδικασίες χωρίς όμως να χάσουν την ουσία και τις απαιτούμενες λεπτομέρειες στα στοιχεία που οφείλουν να δημοσιεύουν. Η αναθεώρηση τόσο του λογιστικού τρόπου που μια εταιρία θα αποτυπώνεται και θα δημοσιεύει τα δεδομένα της όσο και της καθημερινής λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας αποτελούν ευρωπαϊκή κατεύθυνση αναδεικνύοντας ακόμα περισσότερο την ανάγκη για μια κοινή νομική

στρατηγική σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή η κοινή πολιτική οδηγεί με τη σειρά της σε πανομοιότυπες μορφές παροχής πληροφοριών που θα είναι κατανοητές και διαχειρίσιμες στο σύνολο των κοινοτικών εταίρων προάγοντας τη μεταξύ τους συνεργασία και την επιτυχή ανταλλαγή δεδομένων. Όλοι αυτοί οι λόγοι υπερθεματίζουν του ρόλου και της αξίας που έχει μια ανώνυμη εταιρία για τη διεθνή οικονομία, γεγονός που αντιμετωπίζεται θετικά σε κοινοτικό επίπεδο.

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στο συμπέρασμα, ότι αυτοί οι δύο νόμοι είναι αλληλένδετοι στην τεχνική εκτέλεση τους και ταυτόχρονα διακριτοί, υπό την έννοια ότι κάθε ένας από αυτούς ικανοποιεί συγκεκριμένες ανάγκες και στόχους της οντότητας. Αρχής γενομένης από τον Ν. 4308/2014 των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, ο οποίος εξειδικεύεται στην σωστή απεικόνιση και επεξεργασία των οικονομικών δεδομένων, πρόκειται για ένα νομοθέτημα πιο τεχνικό που επικεντρώνεται στα λογιστικά στοιχεία μιας εταιρίας. Ασχολείται με τις τεχνικές καταγραφής των οικονομικών συναλλαγών, τους τρόπους αποτίμησης των στοιχείων του ισολογισμού και τις λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζονται σε πρακτικό επίπεδο, επισημαίνοντας πως είναι ένας νόμος τεχνικός στη βάση του.

Από την άλλη πλευρά, ο Ν. 4548/2018 αφορά τη νομιμότητα των εργασιών της ανώνυμης εταιρίας ως προς τις αποφάσεις που λαμβάνονται τόσο σε επίπεδο διοίκησης όσο και στη γενική συνέλευση των μετόχων. Είναι ένας νόμος που στοχεύει στη σωστή διαχείριση της εξουσίας των οργάνων διοίκησης της ανώνυμης εταιρίας με επίκεντρο την τήρηση της νομιμότητας και της εγκυρότητας των αποφάσεων και όχι το τεχνικό μέρος που ελέγχουν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Σε αυτή τη λογική, το εταιρικό δίκαιο κινείται σε πιο θεωρητική βάση ελέγχοντας, εάν όλες οι πράξεις που πραγματοποιεί μια ανώνυμη εταιρία είναι νόμιμες χωρίς να εξετάζει ή να ελέγχει τεχνικά πως εκτελούνται αυτές. Επομένως, όπως καθίσταται σαφές, η τεχνική βάση των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και η θεωρητική νομιμότητα των αποφάσεων του εταιρικού δικαίου συνεργάζονται και αλληλοσυμπληρώνονται προκειμένου να δώσουν μια πιο σύγχρονη υπόσταση στην ανώνυμη εταιρία.

Επιπροσθέτως με το παραπάνω, υπάρχουν και κάποια άλλα σημαντικά σημεία που αφορούν την πορεία μιας ανώνυμης εταιρίας και στα οποία τέμνονται οι νόμοι αυτοί. Κάποια θέματα διαχειριστικής φύσης με λογιστικό περιεχόμενο, όπως για παράδειγμα η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή η σειρά διανομής κερδών, ως προς την

νομιμότητα των αποφάσεων, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του Ν. 4548/2018, ενώ ως προς την τεχνική λογιστική πρακτική τους έχουν οι αντίστοιχοι του Ν. 4308/2014. Αυτό συνεπάγεται ότι ο Ν. 4548/2018 περί ανωνύμων εταιριών θα θέσει τα νομικά όρια και τις προϋποθέσεις μέσα στα οποία δύνανται η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και η διανομή των κερδών να πραγματοποιηθούν για παράδειγμα και σε δεύτερη φάση ο Ν. 4308/2014 θα κάνει τις αποφάσεις αυτές πράξη, καταχωρώντας τις με συγκεκριμένο τρόπο στα λογιστικά βιβλία. Άλλα παραδείγματα αυτής της κατεύθυνσης είναι η έκδοση ενός ομολογιακού δανείου, η αγορά ιδίων μετοχών από την ίδια την ανώνυμη εταιρία, η σύναψη συμβάσεων μελλοντικής εκπλήρωσης και η εισφορά σε είδος εταιρικών μεριδίων και πως αυτά νομικά θα γίνουν αποδεκτά. Προφανώς, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις οι δύο νόμοι συγκλίνουν και «συνεργάζονται» από διαφορετική νομική και τεχνική οπτική, καθώς οι νόμιμες αποφάσεις του ενός πραγματοποιούνται λογιστικά από το δεύτερο.

Συνέχεια του ανωτέρω είναι και η αντίθεση που παρουσιάζουν στο γεγονός ότι ο Ν. 4308/2014 αφορά τους κανόνες παρακολούθησης και αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων που διαθέτουν το σύνολο των οντοτήτων ανεξαρτήτως νομικής μορφής. Αντίθετα, ο Ν. 4548/2018 είναι ένα σύνολο άρθρων που εφαρμόζονται μόνο στον τρόπο λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας και όχι στις υπόλοιπες νομικές μορφές εταιριών, δηλαδή διαθέτει ένα πλήρως εξειδικευμένο περιεχόμενο και στοχοθέτηση. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα αποτελούν ένα συλλογικό και με καθολική εφαρμογή νόμο, τόσο στις προσωπικές εταιρίες όπως η ομόρρυθμη και η αντίστοιχη ετερόρρυθμη όσο και στις κεφαλαιουχικές όπως η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία και η Ανώνυμη Εταιρία σε αντίθεση με τον Ν. 4548/2018 που αφορά μόνο την τελευταία. Επομένως, ο Ν. 4308/2014 είναι γενικός στην εφαρμογή του και καθολικό στο σύνολο των εταιριών, ενώ τα άρθρα του Ν.4548/2018 συγκλίνουν για τον τρόπο διαχείρισης και λειτουργίας των ανωνύμων εταιριών.

Βέβαια αξίζει να επισημανθεί σε αυτό το σημείο, ότι οι διατάξεις του Ν.4548/2018 αποτελούν οδηγό – πιλότο για τη διαχείριση και των υπολοίπων εταιριών που έχουν διαφορετικές νομικές μορφές, σε περιπτώσεις που έχουν κενό νόμου στις δικές τους διατάξεις. Παραδείγματα προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αποτίμηση εισφορών εταιρικών μεριδίων όταν αυτά δίνονται σε υλικά αγαθά και η χρήση διαδικτύου και των οπτικοακουστικών μέσων για την απομακρυσμένη συνεδρίαση των διαχειριστών.

Αυτό συμβαίνει γιατί τα άρθρα της ανώνυμης εταιρίας περιλαμβάνουν όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής λειτουργίας αυτής, απεικονίζοντας με λεπτομέρεια τι συμβαίνει ανά περίπτωση, στοιχεία που δεν συναντώνται στο ίδιο βάθος στο εταιρικό δίκαιο των άλλων μορφών επιχειρήσεων. Επομένως, όποτε μια άλλη εταιρία επιθυμεί να εισάγει στον τρόπο διοίκησης της κάτι πιο ευέλικτο ή πιο λεπτομερές, υιοθετεί τις διατάξεις περί ανωνύμων εταιριών του Ν. 4548/2018 εάν οι δικές της δεν αναφέρουν κάτι ανάλογο.

Μια πολύ σημαντική ομοιότητα που παρουσιάζουν οι υπό εξέταση νόμοι είναι η αναφορά στο μέγεθος των οντοτήτων προκειμένου να εφαρμοστούν διαφορετικές διατάξεις ως προς την υποχρεωτικότητα τους και τα αποτελέσματα που δημιουργούν. Η λογική είναι κοινή: όσο πιο μεγάλες σε οικονομικό μέγεθος είναι οι ανώνυμες εταιρίες τόσο περισσότερη διαφάνεια θα πρέπει να παρουσιάζουν σε επίπεδα αποφάσεων και παροχής λογιστικών πληροφοριών. Συνεπώς, με κριτήρια το σύνολο του ενεργητικού σε αξία, το ύψος των πωλήσεων και το μέσο όρο του ανθρώπινου δυναμικού οι ανώνυμες εταιρίες διακρίνονται σε πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες και μεγάλες, κατηγοριοποίηση που οδηγεί περαιτέρω σε διαφορετικές νομικές υποχρεώσεις τόσο για τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα όσο και για το εταιρικό δίκαιο των ανωνύμων εταιριών. Αυτή η κοινή βάση είναι και το ιδιαίτερο στοιχείο που διακρίνει το εσωτερικό δίκαιο από το κοινοτικό, λαμβανομένου υπόψη, ότι η ελληνική οικονομία αποτελείται από μια πληθώρα μικρομεσαίων και οικογενειακών επιχειρήσεων που δεν δύνανται να έχουν την ίδια γραφειοκρατία και την ίδια υποχρέωση δημοσίευσης στοιχείων με τις πιο μεγάλες σε μέγεθος. Υπό αυτό το πρίσμα, οι δυο νόμοι κατανοούν αυτή τη διαφορετικότητα και περιλαμβάνουν αντίστοιχες διατάξεις ανά μέγεθος οντότητας.

Ένα ακόμα σημείο που πρέπει να τονιστεί και αποτελεί σημαντική διαφορά είναι το νομικό πλαίσιο στο οποίο βασίζεται το περιεχόμενο καθένα από τους υπό εξέταση νόμους. Αναλυτικότερα, ο Ν.4308/2014 αποτελεί καθοδήγηση από τις διατάξεις που τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (International Financial Accounting Standards) ορίζουν ως μέθοδο επεξεργασίας της λογιστικής πληροφορίας και ως τεχνική απεικόνισης των οικονομικών καταστάσεων. Αυτό σημαίνει ότι τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα αποτελούν ακριβή μεταφορά των διεθνών, προσαρμοσμένα με συγκεκριμένες μικρές αποκλίσεις στην εγχώρια οικονομική πραγματικότητα. Η φιλοσοφία, ο τρόπος εργασίας, οι μέθοδοι αποτίμησης και το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών

καταστάσεων από πλευράς απεικόνισης και δομής αποτελούν πνευματικό δημιούργημα των διεθνών λογιστικών προτύπων, που με κοινοτική οδηγία, μεταφέρθηκαν ως προσομοίωση στην ελληνική νομοθεσία υιοθετώντας όμως κάποιες σημαντικές αποκλίσεις λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της. Προφανώς, αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον πλήρη λογιστικό εναρμονισμό των οικονομικών καταστάσεων των ελληνικών ανωνύμων εταιριών με του εξωτερικού, ώστε τα δεδομένα που διαχέονται εκτός συνόρων και προς τον οποιοδήποτε να είναι πλήρως κατανοητά. Σε κάθε περίπτωση όμως, τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα έχουν ως βάση τα αντίστοιχα διεθνή υιοθετώντας την παγκόσμια λογιστική φιλοσοφία στη χώρα μας.

Από την άλλη πλευρά, ο Ν. 4548/2018 επειδή αφορά εταιρικό δίκαιο ακολουθεί τη γραμμή του γαλλικού δικαίου λαμβανομένου υπόψη, ότι η ανώνυμη εταιρία είναι δημιούργημα γαλλικό: Société Anonyme (SA). Το περιεχόμενο του επικεντρώνεται κυρίως στο νόμιμο τρόπο διοίκησης, λήψης και εκτέλεσης αποφάσεων προκειμένου να προστατεύονται τα συμφέροντα των μετόχων, να αμβλύνονται οι διαφορές και οι συγκρούσεις με το Διοικητικό Συμβούλιο και να οριοθετούνται τα όρια εξουσίας των ορκωτών ελεγκτών. Σε αυτή τη λογική, ο εν λόγω νόμος δίνει εγκυρότητα στις πράξεις που λαμβάνουν χώρα στις ανώνυμες εταιρίες και όχι στην πληροφόρηση που παρέχεται προς τα έξω και μάλιστα σε επίπεδο παγκοσμιοποίησης.

Αυτή η διαφορά είναι όμως που συνδέει άρρηκτα τους δυο νόμους, υπό την έννοια ότι η εγκυρότητα και νομιμότητα που δίνουν τα άρθρα του Ν. 4548/2018 επιτρέπουν στις διατάξεις του Ν. 4308/2014 να έχουν ορθή και ορθολογική εφαρμογή, απεικονίζοντας με σωστό λογιστικό τρόπο τα οικονομικά και νομικά γεγονότα που προηγουμένως έχει εξετάσει και καλύψει το εταιρικό δίκαιο. Αυτό συνεπάγεται ότι ο Ν. 4548/2018 εγκρίνει το νόμιμο των αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα και εν συνεχεία τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα το καταγράφουν με σύντομο και περιεκτικό τρόπο, δημιουργώντας μια βάση λογιστικών δεδομένων που να είναι κατανοητή σε όλους. Συνεπώς, πρόκειται για ένα είδος «συνεργασίας» των δύο νόμων με αλληλοσυμπλήρωση διατάξεων και μάλιστα ως προς την ορθότητα της εφαρμογής τους.

Άλλωστε προς αυτή την κατεύθυνση προκύπτει και ένα ακόμα συμπέρασμα σε επίπεδο σύγκρισης και αξιολόγησης των δυο νομικών πλαισίων. Τα όργανα εξουσίας των ανωνύμων εταιριών και συγκεκριμένα η γενική συνέλευση των μετόχων, το διοικητικό

συμβούλιο και οι εξωτερικοί ορκωτοί ελεγκτές, ενώ δεσμεύονται από τα άρθρα του Ν. 4548/2018 για τον τρόπο που εργάζονται και τα όρια εξουσίας και δυναμικής που έχουν, αντλούν πληροφορίες από την τεχνική παρακολούθηση και επεξεργασίας των οικονομικών συναλλαγών, όπως ορίζουν οι διατάξεις του Ν. 4308/2014. Υπό αυτό το πρίσμα, τα όργανα των ανωνύμων εταιριών χρειάζονται τα δεδομένα της λογιστικής βάσης που δημιουργούν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα προκειμένου να καταλήξουν σε πορίσματα, να αξιολογήσουν οικονομικές πληροφορίες και εντέλει να καταλήξουν σε σημαντικές αποφάσεις για την πορεία των επιχειρήσεων. Η παρατήρηση αυτή ξεκαθαρίζει, ότι η εφαρμογή του ενός νόμου προϋποθέτει την ορθή εφαρμογή του άλλου και οι δυο παράλληλα καθορίζουν τη μελλοντική πορεία της ανώνυμης εταιρίας.

Επιπροσθέτως και στο ίδιο πνεύμα, ο Ν. 4548/2018 ορίζει τι επιτρέπεται και τι όχι σε επίπεδο ίδρυσης, λειτουργίας και διαχείρισης των ανωνύμων εταιριών και εφόσον ένα γεγονός κριθεί ως έγκυρο και εκτελεστεί ως απόφαση, είναι τα άρθρα του Ν. 4308/2014 που θα το κάνουν πράξη τεχνικά. Πρόκειται δηλαδή για μια συνεχή συνεργασία των δυο νόμων από τα άτομα που καλούνται να τους εφαρμόσουν, με τις διατάξεις του ενός να χρειάζονται είτε έγκριση από τις αντίστοιχες του άλλου στην περίπτωση του εταιρικού δικαίου είτε πληροφόρηση από την επεξεργασία των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων. Σε κάθε περίπτωση, τα σημεία που τέμνονται οι δυο νόμοι είναι αυτά που αφορούν αποφάσεις για το μέλλον και την στρατηγική πορεία μιας ανώνυμης εταιρίας ανταλλάσσοντας πληροφορίες και δεδομένα.

Αυτό που αξίζει επιπλέον να επισημανθεί είναι το γεγονός ότι οι διατάξεις του Ν. 4548/2018 προβλέπουν τη δημοσίευση επιπλέον καταστάσεων ποιοτικής πληροφόρησης που σχετίζονται με το σύνολο των εργασιών, της διαχείρισης και του κοινωνικού στίγματος που έχει μια ανώνυμη εταιρία στην οικονομία, στην οποία δραστηριοποιείται και στην κοινωνία στην οποία εντάσσεται, ανάλογα με το μέγεθος της οντότητας που είναι. Πρόκειται:

✓ Για την έκθεση διαχείρισης από πλευράς Διοικητικού Συμβουλίου που παρέχει αρκετά λεπτομερή στοιχεία και βασικά γεγονότα σε επίπεδο διοίκησης για κάθε κλειόμενη χρήση. Πρόκειται για μια ειδική έκθεση αναφοράς που συνοδεύει τις οικονομικές καταστάσεις και δημοσιεύεται από κοινού στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, εκτός από την ιστοσελίδα της ανώνυμης εταιρίας. Η έκθεση αυτή είναι πολύ σημαντική καθώς περιγράφει τη θέση της Διοίκησης ως προς κάποια σημαντικά θέματα που

προέκυψαν μέσα στο έτος παρέχοντας επιπρόσθετες πληροφορίες και ποσοτικά δεδομένα, περιλαμβάνοντας:

- Σημαντικά γεγονότα της μητρικής εταιρίας και των θυγατρικών της, όπως η λήψη ενός μεγάλου δανείου ή η έκβαση της εκδίκασης μιας σπουδαίας υπόθεσης.
 - Τη γενική πορεία και την αποδοτικότητα της εταιρίας συνδυαστικά με άλλα σημαντικά γεγονότα που επηρέασαν το ύψος των ετήσιων πωλήσεων της, όπως για παράδειγμα η ένταση της χρηματοοικονομικής κρίσης που πέρασε η ελληνική οικονομία. Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται και οι βασικοί χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες προόδου της εξεταζόμενης εταιρίας.
 - Τη δημιουργία και η ενδεχόμενη σύσταση υποκαταστημάτων, είτε στο εσωτερικό, είτε στο εξωτερικό της χώρας.
 - Κάποιες αλλαγές που αφορούν και επηρέασαν το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου, είτε με την είσοδο νέων επενδυτών, είτε με την αποχώρηση παλαιών μετόχων. Στην ενότητα αυτή περιγράφονται και θέματα που σχετίζονται με την αγορά ιδίων τίτλων και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτή έλαβε χώρα.
 - Τις επενδύσεις που πραγματοποίησε η ανώνυμη εταιρία όσον αφορά τον τομέα έρευνας και ανάπτυξης και πόσο συνέβαλε στη δημιουργία νέας γνώσης και καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών.
 - Θέματα που άπτονται της εξουσίας των διοικούντων, όπως αποζημιώσεις των μελών του συμβουλίου, αλλαγές στα καθήκοντα τους, οποιαδήποτε τροποποίηση στον αριθμό ή στην σύνθεση τους και άλλα συναφή θέματα.
 - Μια εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου που αφορά τον τρόπο με τον οποίο η ανώνυμη εταιρία θα διαθέσει τα αποτελέσματα χρήσης της. Πρόκειται στην ουσία για μια πρόταση προς τους μετόχους τι να κάνουν τα κέρδη της ανώνυμης εταιρίας που προέκυψαν ή πως να αντιμετωπίσουν τις ζημίες χρήσης που θα κεφαλαιοποιηθούν και που τελικά εκείνοι θα εγκρίνουν.
- ✓ Για τη δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης ως προς τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας, προσφέροντας πληροφορίες για τον εσωτερικό έλεγχο, το ανθρώπινο δυναμικό, τη δομή των εταιρικών συμφερόντων, τον τρόπο συνεργασίας των μελών της διοίκησης και συναφή δεδομένα. Η δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης αποτελεί διακριτό άρθρο με το νούμερο 152 στο υπό εξέταση εταιρικό δίκαιο και δεσμεύει όλες τις εισηγμένες ανώνυμες εταιρίες στο Χρηματιστήριο, όπως παρουσιάσουν τη θέση τους σχετικά με τη συμμόρφωση προς αυτή ή αν όχι, να

εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους αποκλίνουν. Ο κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης δίνει δηλαδή εξηγήσεις σχετικά με το ρόλο και τις ευθύνες του διοικητικού συμβουλίου προκειμένου να προστατευθούν τα συμφέροντα των μετόχων και να τηρηθεί η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου ως προς το σκοπό που επιτελεί.

✓ Για την έκθεση πληρωμών προς κυβερνήσεις, που αφορά μια εξειδικευμένη κατάσταση προς δημοσίευση για τις ανώνυμες εταιρίες που εντάσσονται στην εξορυκτική βιομηχανία ή στην υλοτόμηση πρωτογενών δασών. Στην ουσία παρουσιάζει όλες τις πληρωμές προς την κυβέρνηση λαμβανομένου υπόψη ότι χρησιμοποιεί ορυκτούς πόρους που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο προκειμένου να τηρηθούν οι αρχές της διαφάνειας και της νομιμότητας της συνεργασίας αυτής.

✓ Για μη χρηματοοικονομικές καταστάσεις που δεσμεύουν επιχειρήσεις που ανήκουν στο Δημόσιο και διαθέτουν περισσότερους από 500 εργαζόμενους. Οι καταστάσεις αυτές δημοσιεύουν στοιχεία για το σύνολο της δραστηριοποίησης του δημοσίου οργανισμού ως προς τα αποτελέσματα που δημιουργεί, οικονομικά, περιβαλλοντολογικά και κοινωνικά, καθώς επίσης και ζητήματα προστασίας του ανθρώπινου παράγοντα και καταπολέμησης της απάτης και της δολιοφθοράς.

Επομένως, αν αναλογιστεί κανείς ότι όλες οι παραπάνω πληροφοριακές καταστάσεις ορίζονται από το εταιρικό δίκαιο των ανωνύμων εταιριών με δέσμευση δημοσίευσης τουλάχιστον στην επιχειρηματική ιστοσελίδα που διατηρούν στο διαδίκτυο, γίνεται κατανοητό πως οι ανάγκες διαφάνειας των δραστηριοτήτων και διαύγειας των συναλλαγών προστατεύεται από πολλές πλευρές. Οι καταστάσεις αυτές έρχονται να συμπληρώσουν τα οικονομικά δεδομένα που παρέχουν οι αντίστοιχες χρηματοοικονομικές του Ν. 4308/2014, οι οποίες παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες για όλους τους άξονες λειτουργίας μιας ανώνυμης εταιρίας και συγκεκριμένα:

❖ Ο ισολογισμός ή εναλλακτικά η κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης που παρουσιάζει την περιουσία και τις υποχρεώσεις προς μετόχους και πιστωτές μιας ανώνυμης εταιρίας, δίνοντας στοιχεία για την κεφαλαιακή δυναμική της.

❖ Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ή συνολικού εισοδήματος, που προσφέρει μια αναλυτική εικόνα αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας από όλες τις δραστηριότητες της ανώνυμης εταιρίας.

❖ Η κατάσταση μεταβολής καθαρής θέσης ή ιδίων κεφαλαίων, που δίνει εξηγήσεις σχετικά με τις αιτίες αλλαγής των κονδυλίων καθαρής θέσης μέσα σε μια χρήση που ανήκουν στους μετόχους.

❖ Η κατάσταση χρηματοροών ή ταμειακών ροών, που προσφέρει μια πλήρη πληροφόρηση σχετικά με τον τρόπο που η ανώνυμη εταιρία διαχειρίζεται τα χρηματικά της διαθέσιμα, δηλαδή με την πολιτική που ισορροπεί τις εισροές με τις εκροές μετρητών.

Όλα τα παραπάνω προσφέρουν μια πλούσια εικόνα λειτουργίας της ανώνυμης εταιρίας, λαμβανομένου υπόψη μάλιστα ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων δημοσιεύονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, ικανοποιώντας και πάλι ανάγκες διαφάνειας της δραστηριοποίησης των οντοτήτων αυτών. Με αυτό τον τρόπο, και οι δυο νόμοι υποχρεώνουν τις ανώνυμες εταιρίες αναλογικά του μεγέθους τους και του αντικειμένου εργασιών τους να δημοσιεύσουν μια πληθώρα πληροφοριών, ποιοτικών και ποσοτικών, ώστε οι χρήστες της πληροφόρησης αυτής να είναι σε βάθος ενημερωμένοι και απολύτως ικανοί να λάβουν την οποιαδήποτε απόφαση προς το συμφέρον τους.

Όλα τα παραπάνω καταλήγουν στο σημαντικό πόρισμα, ότι τόσο το εταιρικό δίκαιο των ανωνύμων εταιριών όσο και ο εκσυγχρονισμός του λογιστικού πλαισίου αναφοράς παρέχουν μια πλήρης, πλούσια και ουσιαστική πληροφόρηση που μπορεί να διοχετευθεί και στο εξωτερικό ειδικά σε περιπτώσεις χορήγησης πιστώσεων από τρίτους δανειστές. Αυτό είναι πολύ σημαντικό για τις συνεργασίες που δημιουργούν οι ανώνυμες εταιρίες με τους προμηθευτές και τους πελάτες του εξωτερικού, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτοί γνωρίζουν το νομικό πλαίσιο λειτουργίας τους και μπορούν να το κρίνουν και να το αξιολογήσουν με δικά τους κριτήρια. Συνεπώς, διαθέτοντας τα άρθρα του Ν. 4548/2018 σε μια γνώριμη νομική μορφή σε διεθνές επίπεδο και παράλληλα, απεικονίζοντας τα οικονομικά δεδομένα με κανόνες και αρχές που ακολουθούν αντίστοιχα το διεθνές λογιστικό δίκαιο, γίνεται κατανοητό ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις γίνονται αποδεκτές από όλους τους πιστωτές εκτός ελληνικών συνόρων και αποτελούν ένα έγκυρο αντικείμενο επεξεργασίας. Όλοι οι πιστωτές μπορούν να λάβουν την πληροφόρηση που επιθυμούν χωρίς να φοβούνται την ελληνική οικονομική πραγματικότητα, γνωρίζοντας συνάμα τον τρόπο που διοικείται η ανώνυμη εταιρία και να προβούν πιο εύκολα σε συνεργασία με εγχώριες επιχειρήσεις, καθώς η συνεργασία ακολουθεί πλέον ένα πλαίσιο νόμου που είναι γνωστό και κοινό σε όλες τις πλευρές.

Όπως γίνεται κατανοητό, είναι πολλά τα σημεία που οι δυο νόμοι συμφωνούν και ελάχιστα που διαφωνούν, συμπληρώνοντας ο ένας τον άλλο από διαφορετική οπτική

γωνία. Το σίγουρο είναι ότι και οι δυο στην παρούσα μορφή και περιεχόμενο, περιέχουν διατάξεις που λειτουργούν προς όφελος της ανώνυμης εταιρίας, παρέχοντας μια πιο ευέλικτη μορφή διοίκησης και πληθώρας στοιχείων που είναι απαραίτητα σε επίπεδο λήψης αποφάσεων. Αυτό αποτελεί σημαντικό κίνητρο προς διάφορους επενδυτές να αγοράσουν μετοχές και να γίνουν μέρος του κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρίας, λαμβανομένου υπόψη της ευκολίας μεταβίβασης αυτών σε περίπτωση που θέλουν να αποχωρήσουν.

Εάν σε όλα τα παραπάνω συμπεριληφθεί και η παρατήρηση ότι με τη χρήση του διαδικτύου κυρίως, οι διασυνοριακές συναλλαγές έχουν πολλαπλασιαστεί, γίνεται κατανοητό πως οι σύγχρονες διατάξεις των Ν. 4308/2014 και Ν. 4548/2018 κινούνται προς την κατεύθυνση που βοηθάει και που αναβαθμίζει τις συγκεκριμένες δοσοληψίες, αντιμετωπίζοντας όλα τα προβλήματα συνεργασίας που προέκυπταν στο παρελθόν από τις ξεπερασμένες σε δομή λογιστικές καταστάσεις. Τώρα, όλη η πληροφόρηση που προσφέρεται είναι σύγχρονη και κυρίως ήδη γνωστή, καθώς έχει πλήρως εναρμοστεί με το ευρωπαϊκό δίκαιο σε όλες τις κατευθύνσεις. Επιπλέον, οι νέες τεχνικές λογιστικής αποτίμησης των ποσοτικών στοιχείων και η μείωση της χρονοβόρας γραφειοκρατίας αποτελούν τα δυο βασικά όπλα των υπό εξέταση νόμων, προκειμένου να δώσουν στην ελληνική ανώνυμη εταιρία την εξωστρέφεια που χρειάζεται, ώστε να προσελκύσει επενδυτές προς όφελος της εγχώριας οικονομίας.

Συμπεράσματα και προτάσεις

Είναι γεγονός ότι η παρουσία των ανωνύμων εταιριών σε μια οικονομία είναι βασικό κριτήριο για την ανάπτυξη της, κυρίως για την ευκολία προέγκυσης επενδυτών, τόσο από το εσωτερικό, όσο και από το εξωτερικό. Το βασικό πλεονέκτημα που διαθέτει μια ανώνυμη εταιρία έναντι των υπολοίπων κεφαλαιουχικών επιχειρήσεων είναι η ελεύθερη και χωρίς εμπόδια μεταβίβαση του μεριδίου των μετοχών, χωρίς δεσμεύσεις

και χωρίς προβλήματα. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που παγκοσμίως, η νομική μορφή της ανώνυμης εταιρίας είναι αυτή που κυριαρχεί και έχει ιδιαίτερη απήχηση στους επενδυτές, δημιουργώντας οντότητες με μεγάλα οικονομικά μεγέθη και πολυεθνικό χαρακτήρα. Οι ανώνυμες εταιρίες έχουν διεθνώς την ίδια μορφή διοικείν, αφού βασίζονται στο γαλλικό δίκαιο, ενώ εν δυνάμει μπορούν να προσελκύσουν επενδυτές από όλα τα γεωγραφικά μήκη και πλάτη του κόσμου, χωρίς να δημιουργούνται διαπροσωπικές επαφές μεταξύ των μετόχων. Πρόκειται δηλαδή για οντότητες που συγκεντρώνουν πολλά κεφάλαια προς επένδυση και παρεκκλίνουν κατά πολύ από τον οικογενειακό χαρακτήρα που έχουν αντίστοιχα οι ελληνικές ανώνυμες εταιρίες.

Το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από την παρούσα εργασία είναι η ανάγκη που υπήρχε να δοθεί στην ελληνική ανώνυμη εταιρία ένας αέρας ανανέωσης και απλοποίησης των διαδικασιών, ώστε να περιορίσει τη γραφειοκρατική προσωπικότητα που τη χαρακτήριζε τόσα χρόνια. Με την αποδοχή των τεχνολογικών μέσων και του διαδικτύου ως νόμιμοι τρόπου επικοινωνίας δόθηκε μια ευελιξία που ήταν άκρως απαραίτητη σε καθημερινή βάση χωρίς την οποία δημιουργούνταν αρκετά στεγανά σε θέματα νομιμότητας που στην πορεία γίνονταν αντικείμενο διαμάχης μεταξύ των μετόχων ή μεταξύ των μετόχων και της διοίκησης. Πλέον, όλα αυτά έχουν απλοποιηθεί, πολλές άλλες διατάξεις έχουν καταργηθεί και τα σώματα νόμου που ψηφίζονται είναι ευδιάκριτα και κατανοητά, ώστε να έχουν καθολική εφαρμογή στην πράξη.

Σε αυτό ακριβώς το πνεύμα βαδίζουν τόσο τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του Ν. 4308/2014 όσο και το εταιρικό δίκαιο των ανωνύμων εταιριών του Ν. 4548/2018. Οι δυο αυτοί πρόσφατα ψηφισμένοι νόμοι παρέχουν μια πλήρη κάλυψη των διαδικασιών της ημερήσιας ατζέντας μιας ανώνυμης εταιρίας από διαφορετική σκοπιά, καλύπτοντας κάθε σημείο εγκυρότητας των αποφάσεων και πλήρης λογιστική κάλυψη από πλευράς επεξεργασίας των πληροφοριών. Θα παρατηρούσε κανείς πως στη σημερινή πολυπλοκότητα των συναλλαγών, την ταχύτητα με την οποία πραγματοποιούνται και τα εμπλεκόμενα μέρη τα οποία συμμετέχουν, οι δυο νόμοι προσπαθούν τεχνικά και νομικά να κρατήσουν την ανώνυμη εταιρία σε τροχιά ανάπτυξης για όσους επενδυτές ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν το νόμο.

Αρχικά, τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα επιτρέπουν πλέον την πλήρη αποτίμηση μιας ανώνυμης εταιρίας σε εύλογη αξία, μια έννοια που εισάγουν τα αντίστοιχα Διεθνή και

έχει γίνει απολύτως αποδεκτή από το ευρωπαϊκό δίκαιο. Όλες οι δημοσιευμένες πληροφορίες στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι πραγματικές και σε τρέχουσες αξίες που είναι απολύτως κατανοητές, τόσο από τους ίδιους τους επενδυτές που έχουν την ταυτότητα των μετόχων, όσο και από τους τρίτους πιστωτές που πρόκειται να δημιουργήσουν συνεργασία με τις ανώνυμες εταιρίες. Το γεγονός αυτό είναι πολύ σπουδαίο καθώς όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται υπό την τρέχουσα οικονομική βάση χωρίς να εμπλέκονται θέματα πληθωρισμού ή διαχρονικής αξίας του χρήματος, στοιχεία που δεν είναι πάντα κατανοητά από τους ιθύνοντες. Επομένως, ο Ν. 4308/2014 προσφέρει μια εκσυγχρονισμένη εκδοχή των οικονομικών μεγεθών και μάλιστα παρέχοντας πολιτικές αποτίμησης και διαχείρισης των λογιστικών γεγονότων με την πολυπλοκότητα που εμφανίζονται στις μέρες μας.

Το γεγονός αυτό συνδέεται και με το εταιρικό δίκαιο. Οι επενδυτές αφού έχουν μια πλήρη εικόνα της οικονομικής ταυτότητας και δυναμικής μιας ανώνυμης εταιρίας, επιθυμούν να γνωρίζουν πως θα προστατεύσουν τα δικαιώματά τους σε περίπτωση που γίνουν μέτοχοι. Συνεπώς, είναι η σειρά του Ν. 4548/2018 να προσφέρει διατάξεις απλές και όχι χρονοβόρες στην εφαρμογή που θα ανταποκρίνονται στις οικονομικές επιταγές της σημερινής ελληνικής επιχειρηματικότητας και που θα προφυλάσσουν τα συμφέροντα των μετόχων ακόμα και αν αυτοί αποτελούν μειοψηφία. Σε αυτό το πλαίσιο, ένας επενδυτής γνωρίζει από τη μια πλευρά τις οικονομικές πληροφορίες που χρειάζεται για να πειστεί να επενδύσει και από την άλλη το νομικό πλαίσιο άσκησης της εξουσίας του, για να προφυλαχθούν τα περιουσιακά στοιχεία του, γεγονότα που του δίνουν κίνητρο να αγοράσει μετοχές και μάλιστα σε μια χώρα που δεν είναι η πατρίδα του.

Το τελευταίο βέβαια συνδέεται, όπως έχει ήδη ειπωθεί και με την ευκολία με την οποία κάποιος γίνεται μέτοχος αγοράζοντας μετοχές και εν συνεχεία αποχωρεί ανά πάσα στιγμή, εάν το επιθυμεί, πουλώντας τις. Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα έχουν απλοποιήσει την τεχνική απεικόνιση των γεγονότων αυτών, ενώ το εταιρικό δίκαιο της ανώνυμης εταιρίας περιλαμβάνει όλη τη διαδικασία αύξησης και μείωσης του κεφαλαίου με πιο ευέλικτο τρόπο και μάλιστα χωρίς να χρειάζεται φυσική παρουσία των μετόχων. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν βασικά πλεονεκτήματα για έναν επενδυτή που διαθέτει ένα κεφάλαιο προς κατάθεση αλλά όχι τη διάθεση να εμπλακεί προσωπικά ο ίδιος στο επιχειρείν, τα οποία μάλιστα προπορεύουν την ανώνυμη εταιρία ως μια πιο

πρόσχαρη και δημοφιλής νομική μορφή επένδυσης σε αντίθεση με τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και ιδιωτικές κεφαλαιουχικές.

Επιπλέον, οι μέτοχοι έχουν σαφή εικόνα του λογιστικού αποτελέσματος των ανωνύμων εταιριών στις οποίες συμμετέχουν κατά σαφή τρόπο, με συγκεκριμένη δομή και υπόσταση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Πλέον, μπορούν πιο εύκολα να κατανοήσουν, εάν τα κεφάλαια τους έχουν απόδοση και συνδυαστικά με μια πληθώρα άλλων αναφορών και εκθέσεων διαχείρισης που οι διατάξεις του Ν. 4548/2018 ορίζουν, έχουν στη διάθεση τους πολλά στοιχεία να αξιολογήσουν την επένδυση τους. Μάλιστα, προς αυτή την κατεύθυνση και αναλογικά του μεγέθους οντότητας που διαθέτουν, οι καταστάσεις που δημοσιεύονται παρέχουν και ποιοτική πληροφόρηση εκτός από οικονομική, περιλαμβάνοντας και επιπρόσθετα στοιχεία για το συνολικό αντίκτυπο μιας ανώνυμης εταιρίας στην εγχώρια οικονομία και κοινωνία, ώστε κάθε επενδυτής να μπορεί να λάβει τη θέση που επιθυμεί.

Τα ίδια δεδομένα και ακόμα περισσότερα λαμβάνουν και όλοι οι τρίτοι συναλλασσόμενοι με τις ανώνυμες εταιρίες που ανήκουν, είτε στο εξωτερικό περιβάλλον της, όπως πελάτες, προμηθευτές και πιστωτικά ιδρύματα ,είτε στο εσωτερικό της, όπως οι εργαζόμενοι και τα μέλη διοίκησης. Η πληροφόρηση που παρέχεται είναι τόσο διαυγής και πλήρης με το συνδυασμό των άρθρων των δυο νομοθετημάτων που συμβάλλουν στη δημιουργία νέων συνεργασιών και επιτρέπουν την πραγματοποίηση πολύπλοκων συναλλαγών ανάλογα με τα συμφέροντα και τις προτιμήσεις των μετόχων. Σε αυτή την κατεύθυνση και με εφελτήριο, ότι το νομικό πλαίσιο λειτουργίας μιας ανώνυμης εταιρίας ως προς τα καθημερινά ζητήματα της είναι κοινό με τις υπόλοιπες της αλλοδαπής, γίνεται κατανοητό πως τα δυο νομοθετήματα συμβάλλουν θετικά και καταλυτικά στις εξωγενείς συνεργασίες που δημιουργούνται.

Από την άλλη πλευρά, οι διατάξεις του Ν. 4548/2018 παρέχουν πλήρη σαφήνεια στο διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων, καθηκόντων και υποχρεώσεων όλων των οργάνων μιας ανώνυμης εταιρίας, ώστε πλέον να θεραπεύονται διάφορα κενά νόμου του παρελθόντος που κατέληγαν σε δικαστικές διαμάχες, κυρίως μεταξύ μετόχων και διοικητικού συμβουλίου. Πλέον οι ρόλοι είναι αποσαφηνισμένοι, κάθε όργανο γνωρίζει τα όρια εξουσίας του και με δεδομένο την ελεύθερη λογιστική πληροφόρηση, λαμβάνονται διακριτά αποφάσεις με γνώμονα τα συμφέροντα της εταιρίας. Σε αυτό συμβάλλουν και τα άρθρα των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, καθώς η

πληροφόρηση που παρέχεται υπάρχει σε διαφορετικές οικονομικές καταστάσεις και επιτρέπει τον έλεγχο των πεπραγμένων της διοίκησης από τους μετόχους. Αυτό το συμπέρασμα συνδυαστικά με το διακριτό ρόλο και την εξουσία κάθε οργάνου έθεσε πιο γερά θεμέλια στη διεκπεραίωση των καθημερινών θεμάτων της ανώνυμης εταιρίας με σκοπό να μη δημιουργούνται προστριβές που θίγουν το μέλλον και την οικονομική πορεία της επιχείρησης.

Σε αυτά τα πλαίσια, μια πρόταση της παρούσας εργασίας για την συνέχεια αυτής της συγκρισιμότητας των δύο νομοθετικών πλαισίων αφορά τη μελλοντική διερεύνηση και την περαιτέρω αναζήτηση, κατά πόσο οι διατάξεις των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων εξελίσσονται αναλογικά των καιρών που ακολουθούν και προς όφελος των οντοτήτων ως προς την απεικόνιση των πολύπλοκων οικονομικών δοσοληψιών. Αυτή η εξέλιξη θα πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα του νομικού πλαισίου λειτουργίας των ανωνύμων εταιριών που ο Ν. 4548/2018 ορίζει, προκειμένου να συμβάλει στην ακόμα καλύτερη και εμπλουτισμένη απεικόνιση των λογιστικών δεδομένων προς τα όργανα διοίκησης των ανωνύμων εταιριών.

Εκτός από το ανωτέρω, μια ακόμα πρόταση ως μελλοντική συνέχεια της παρούσας εργασίας είναι η αναζήτηση των αλλαγών που θα επέλθουν στα άρθρα του εταιρικού δικαίου περί ανωνύμων εταιριών, κυρίως ως προς την εισαγωγή νέων τεχνολογικών μέσων που διευκολύνουν ακόμα περισσότερο την καθημερινή διαχείριση της. Στην ουσία δηλαδή, προτείνεται να αξιολογηθεί η εξέλιξη του Ν. 4548/2018 συγκριτικά με την εξέλιξη της ίδιας της ανώνυμης εταιρίας στα οικονομικά πλαίσια που θα δημιουργηθούν στο μέλλον.

Επίλογος

Η παρούσα εργασία αποτελεί μια συλλογική προσπάθεια παρουσίασης, σύγκρισης και αξιολόγησης όλων των νομοθετημάτων που επηρεάζουν τη λειτουργία μιας ανώνυμης εταιρίας, από την ίδρυση μέχρι και τη διακοπή των εργασιών της. Στόχος ήταν η κριτική διερεύνηση της αναγκαιότητας να ψηφιστούν οι Ν. 4548/2018 περί επικαιροποίησης των διατάξεων των ανωνύμων εταιριών και Ν. 4308/2014 των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων προκειμένου μια ανώνυμη εταιρία να λειτουργεί πιο απλά και πιο αποτελεσματικά στις μέρες μας.

Για το λόγο αυτό, αφού παρουσιάστηκε μια εκτενής βιβλιογραφική αναφορά σχετικά με τα βασικά θέματα που άπτονται της δραστηριοποίησης της ανώνυμης εταιρίας, ακολούθησαν τα κεφάλαια περίληψης και αναλυτικής παρουσίασης των βασικών διατάξεων του κάθε νόμου που σχετίζονται με τη λειτουργία της ανώνυμης εταιρίας.

Στη συνέχεια ακολούθησε το τέταρτο κεφάλαιο που έριξε φως στις ομοιότητες και στις διαφορές των δυο νομικών πλαισίων, κυρίως για να κάνει κατανοητό τον τρόπο με τον οποίο, αλληλεπιδρούν και αλληλοσυμπληρώνονται προς όφελος της ανώνυμης εταιρίας και της πληροφόρησης προς πάσα κατεύθυνση που προσφέρεται.

Όλα τα παραπάνω κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι η ανανέωση και η απλοποίηση που επήλθαν με τις διατάξεις των Ν. 4308/2014 και Ν. 4548/2018, όχι μόνο ήταν απολύτως αναγκαίες για τα σημερινά οικονομικά και παγκόσμια δεδομένα, αλλά επιπλέον ήταν και υποχρεωτικά, εάν η ελληνική οικονομία ήθελε να διαθέτει εταιρίες με εξωστρέφεια και δυναμική να προσελκύσουν επενδύσεις ξένων κεφαλαίων. Επομένως, οι νόμοι αυτοί εξασφαλίζουν μια πληθώρα ποιοτικών και ποσοτικών πληροφοριών που χρειάζονται οι σημερινοί επενδυτές χωρίς εθνική ταυτότητα για να λάβουν αποφάσεις και να πειστούν να γίνουν μέρος των ανωνύμων εταιριών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια.

Βιβλιογραφία

Athianos S, Panagiotis A, (2011), *Use of International Accounting Standards and Source of Finance: The Case of Greek Companies Listed in the Athens Stock Exchange*, International Research Journal of Finance and Economics, Issue 78 (2011), available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2339554>

Athianos S, Vazakidia A, Dritsakis N,(2006), *How the adoption of international accounting standards affects financial statements: the case of early adoption by Greek listed companies*, International Review Of Applied Economic Research

Vol. 1, Issue 2, December 2006, available at https://www.researchgate.net/profile/Athianos-Stergios/publication/27383537_How_the_adoption_of_international_accounting_standards_affects_financial_statements_The_case_of_early_adoption_by_Greek_listed_companies/links/5fa2c48292851cc286938346/How-the-adoption-of-international-accounting-standards-affects-financial-statements-The-case-of-early-adoption-by-Greek-listed-companies.pdf

Bellas A, Toudas K, Papadatos K, (2007), *The Consequences of Applying International Accounting Standards (IAS) to the Financial Statements of Greek Companies*, 30th Annual Congress of European Accounting Association, Lisbon-Portugal, April 25-27, 2007, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=985048>

Dimitropoulos P, Asteriou D, Kousenidis D, Leventis S, (2013), *The impact of IFRS on accounting quality: Evidence from Greece*, *Advances in Accounting*, Volume 29, Issue 1, June 2013, Pages 108-123, <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2013.03.004>

Dritsas S, Petrakos G, (2014), *Historical Financial Information: An Empirical Study on the First Time Adoption of IFRS in Greece*, *International Business Research*; Vol. 7, No. 8; 2014 ISSN 1913-9004 E-ISSN 1913-9012, doi:10.5539/ibr.v7n8p47

Georgakopoulou E, Spathis C, Floropoulos I, (2010), *The transition from the Greek accounting system to IFRS: evidence from the manufacturing sector*, *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No. 1, available at <https://www.inderscienceonline.com/doi/pdf/10.1504/IJMFA.2010.032487>

Karabinis N, Hevas D, (2009), *Mandating IFRS in an Unfavorable Environment: The Greek Experience*, *The International Journal of Accounting*, Volume 46, Issue 3, September 2011, Pages 304-332, <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2011.07.001>

Papadatos K, Bellas A, (2011), *The Value Relevance of Accounting Information Under Greek and International Financial Reporting Standards: The Influence of Firm-Specific Characteristics*, *International Research Journal of Finance and Economics*, No. 76, p. 6, 2011, available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1963369>

Tsalavoutas I, (2017), *The Role and Current Status of IFRS in the Completion of National Rules – Evidence from Greece*, Accounting in Europe, Volume 14, 2017, Issue 1-2, <https://doi.org/10.1080/17449480.2017.1298140>

Venieris I, (2020), *Report from Greece: The New ‘One-stop-shop’ Procedure for the Establishment of a Société Anonyme in Greece – A Delayed but Welcomed Revolution*, European Company Law Volume 17, Issue 6 (2020), pp. 258 – 263, available at <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/European+Company+Law/17.6/EUCL2020035>

Γκίκας Δ, Παπαδάκη Α, Σιουγλέ Γ, Δεμοιράκος Ε, Τζόρβας Χ, (2016), *Χρηματοοικονομική λογιστική: International Financial Reporting Standards*, εκδ Ε. Μπένου, Αθήνα

Καούνης Δ, (2008), *Λογιστική Εταιριών: διοικητική, διαχειριστική και χρηματοοικονομική λογιστική των εταιρικών επιχειρήσεων*, ίδια έκδοση, Αθήνα

Μπατσινίλας Ε, Πατατούκας Κ, (2015), *Σύγχρονη Λογιστική σύμφωνα με τα ΕΛΠ και με αναφορά κατά θέμα στα ΔΛΠ*, τόμος Α, εκδ Αθ. Σταμούλης, Αθήνα

Παπαγιάννης Ν, (2015), *Πρακτικός οδηγός λογιστικής: η εφαρμογή των ΕΛΠ στην πράξη*, εκδ Οικονομικές Εκδόσεις, Θεσσαλονίκη

Παπαδέας Π, (2015), *Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών, λογιστικά αρχεία, βιβλία και στοιχεία με ΦΠΑ και ΕΓΛΣ*, εκδ Παπαδέας, Αθήνα

Παπαδέας Π, (2017), *Χρηματοοικονομική λογιστική πληροφόρηση*, εκδ Παπαδέας, Αθήνα

Σγουρινάκης Ν, (2017), *Λογιστικές εφαρμογές με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα*, Αθήνα, εκδ Οικονομική Βιβλιοθήκη

Πρωτογενείς πηγές

Αιτιολογική Έκθεση Βουλής των Ελλήνων (2018), διαθέσιμο στο <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>

Ν. 2190/1920 Περί Ανωνύμων Εταιριών

Ν.4308/2014 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

ΠΔ 1123/1980 Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου

Ν.4172/2013 Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν. 4093/2012 και του Ν. 4127/2013

Ν. 3604/2007 Αναμόρφωση και τροποποίηση του κωδικοποιημένου Νόμου 2190/1920 «Περί ανωνύμων εταιρειών» και άλλες διατάξεις

Αρθρογραφία

PWC, (2015), *Tax Bulletin*, μελέτη δημοσιευμένη στο <https://www.pwc.com/gr/en/news/assets/tax-bulletin-greek-gaap-gr.pdf> (πρόσβαση 4/11/21)

Αχειλάς Γ, Αλεξανδρίδου Κ, Μαρκόπουλος Θ, (2015), *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014)*, παρουσίαση της KPMG διαθέσιμη στο <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/Presentation%20ELP%20LAW%204308-2014.pdf>

Ζιγκερίδης Δ, (2016), *ΕΛΠ: Αναγκαία μεταβολή ή νεωτερισμός χωρίς περιεχόμενο*, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=195821> (πρόσβαση 4/11/21)

Μιχελάκης Β., (2014), *Από το ΕΓΛΣ στα ελληνικά λογιστικά πρότυπα*, άρθρο στο περιοδικό *Επιχείρηση*, διαθέσιμο στο <http://epixeirisi.gr/%CE%A3%CE%97%CE%9C%CE%95%CE%99%CE%A9%CE%9C%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%A3%CE%A5%CE%9D%CE%A4%CE%91%CE%9E%CE%97%CE%A3/19734/A%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF-%CE%95%CE%93%CE%9B%CE%A3-%CF%83%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC->

[%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%84%CF%85%CF%80%CE%B1](#)(πρόσβαση 2/11/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2015), *Η ιστορία της λογιστικής τυποποίησης στην Ελλάδα*, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.accountancygreece.gr/%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7%CF%83-%CF%84%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%83/> (πρόσβαση 2/11/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2018), *Μια Υπεράσπιση της Λογιστικής με βάση τη Νεότερη Ιστορία της*, άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.taxheaven.gr/news/42302/mia-yperaspish-ths-logistikhs-me-bash-th-neoterh-istoria-ths>(πρόσβαση 2/11/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2015), *Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014)-Κατηγοριοποίηση και Υποχρεώσεις των Επιχειρήσεων-Σχέδιο Λογαριασμών-Οικονομικές Καταστάσεις των Ε.Α.Π.-Πρώτη εφαρμογή*, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/22433/arora-ellhnika-logistika-protypa-n-4308-2014-kathgoriopoihsh-kai-ypoxrewseis-twn-epixeirhsewn-sxedio-logariasmwn-oikonomikes-katastaseis-twn-e-l-p-prwth-efarmogh>(πρόσβαση 3/11/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2016), *«Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα» - 20+1 σημεία που πρέπει να έχουμε υπόψη μας*, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/23583/arora-ellhnika-logistika-protypa-201-shmeia-poy-prepei-na-exoyme-yropsh-mas>(πρόσβαση 9/11/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Η ιστορία της ανώνυμης εταιρίας στην Ελλάδα*, άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.accountancygreece.gr/i-istoria-tis-anonymis-etairias-stin-ellada-konstantinos-i-niforopoylos-orkotos-elegktis-logistis-orion-a-e/> (πρόσβαση 1/12/21)

Νιφορόπουλος Κ, (2019), *Ν. 4548/2018 (Ανώνυμες Εταιρείες) 40 Κύρια σημεία - Διαφορές σε σχέση με τον κ.ν. 2190/1920 - Διατάξεις που αφορούν Λογιστές και Ελεγκτές*, άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.taxheaven.gr/circulars/31760/arora-n-4548-2018-anwnymes->

[etaireies-40-kyria-shmeia-diafores-se-sxesh-me-ton-k-n-2190-1920-diataxeis-poy-aforoyn-logistes-kai-elegktes](https://www.accountancygreece.gr/%CE%B7-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%B5%CF%85%CE%BB/) (πρόσβαση 3/12/21)

Πατατούκας Κ, Παπάκης Ν., (2019), *Η αξιοπιστία και η σχετικότητα της εύλογης αξίας*, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece, διαθέσιμο στο <https://www.accountancygreece.gr/%CE%B7-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%B5%CF%85%CE%BB/>(πρόσβαση 5/11/21)

Τσάμης Α, (2002), *Η εισαγωγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα πλαίσια του τραπεζικού συστήματος, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*, άρθρο διαθέσιμο στο https://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/deltia/4_2002/05.pdf, (πρόσβαση 10/11/21)

Τσιμπούκας Ν, (2015), *Σημαντικά σημεία των νέων Λογιστικών Προτύπων*, άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece διαθέσιμο στο <https://www.accountancygreece.gr/%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD/>(πρόσβαση 3/11/21)